

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ՃԻԼՏ 49,

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 24, 1906.

Ը՝ 8

ՍԱՀԻԳ Ի ԻՍԹԻՅԱԶ Ճ. Բ. ԿՐԻՆ

ՍԻՒԷԼԼԻՏ Զ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԵՐԻՃԷ

Խորհրդային իւր վէ Սոն 'Ասրլար Զարֆընսաֆի Թերադըյաթը 129. — Աղիզէրին Շէֆա'աթը վէ Ենթակայական Տու'ա 132. — Գալպտէ Քելամ' Ուլլաճ 134. — Ալմանիատա Հէքիմլէր 136. — Ալլաճ Նի'չիւն Հէֆ Տու'ալարըմըզա Ճէվադ վէրմէյոր 136. — Սէն Քէնտի Ումարընա Գարըշ 138. — Զոնկուլտադ Գասադաթը 139. — Էֆքեարը Միւֆիտէ 140. — Պիզէ Կեօնտէրիլէն Քիթապլար 140. — Շու'աւաթը Սէյաթիյէ 141. — Սարա-ֆէյէ 142.

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆԼԸՂԸՆ ԻԼԲ ՎԷ ՍՕՆ 'ԱՍՐԼԱՐ ԶԱՐՖԸՆՏԱՔԻ ԹԵՐԱԳԳԸՅԱԹԸ

[Պէնտ Ի մախսուս]

Խրիսթիան քրիստէսիւնի թէվէլիւտիւ Պենտե-կոստէ կիւնիւ վազը՝ օլմուշ ալըր տէյիւ 'ատտ էտէ պիլիւ իզ։ Օլ կիւն Բուէ իւլ Գաւտըն 'աճիպ Նիւ-զուլը վազը՝ օլմուշ, վէ խրիսթիան միւ'միւլէրին շիրգէմէ ի գալիլէսի (քիւչիւք ճէմա'աթը) իւզէրի-նէ 3,000 քիչի 'իւսվէ օլոււնմըլ ալըր Օլ կիւնտէն 300 աէնէ սօնրա, Խրիսթիանլըղըն Բոմա տէվէթիւնին վաթի՝ մէմալիքիւտէ հաքիմ տին հալինէ կէլմիշ օլ-ալըղընը, վէ Բոմա իմփէրաթօրընըն անըն վաֆթիզ օլոււնմըլ ա'գալարը զիւմրէսինէ տախիլ պուլոււն-ալըղընը կէօրիւրիւզ։ Ինճիլ օ զէմանըն փութ-փէրէթ ազվամընը պուլ գատար ազ միւտտէթ իչինտէ տահա փաք պիր տինէ ճէլզ էթմիշ օլալը-ղը հալտէ, 'աճէպա պուլ կիւնքի կիւնտէ անըն Հինտիթանըն, Զինին, Աֆրիզանըն վէ սա'իր մէմ-լէքէթիւրին փութփէրէթիւրի արաօրնտա փէք օ գատար մազհարը մուվաֆֆադիյէթ օլմամաթը-նըն սէպէպի նէ տիր։ Բիլիսէնին շու սօն 'աթը-տաքի թէրադըյաթը նի'չիւն Թ. Միլատըն պի-րինճի 'աթընտաքի գատար պէօլիւք օլմամըլ ալըր։

Հիւշ չիւպհէ եօգ քի կէչէն 'աթը զարֆընտա

խրիսթիան նամըյլէ եատ օլոււնանլարըն մըգատար-ճա թէգալիւտիւ պիրինճի 'աթրտաքինէ նիւպէ-թէն խալըճա զիյատէ օլմուշ ալըր։ 1800տէ իճ-րա օլոււնան թահրիր ի նուֆուսա նազարէն, Մ. Ամէրիզատա նուֆուսը էհալինին մըգատարը 5 միլ-եօնտան պիրադ զիյատէ օլալըղը հալտէ, 1900տէ իճրա օլոււնան թահրիր ի նուֆուս՝ սէքէնէնին մըգ-տարընըն 76 միլեօնը միւթէճավիզ օլալըղընը իօ-պաթ էյլէմիշ տիր։ 'Այնի միւտտէթ զարֆընտա ինկիթէրրա, Ուէլլզ վէ Իսգօչիանըն մէճմուլը նուֆուսը էհալիլէրինին մըգատարը 10½ միլեօն-տաքն 37 միլեօնա չըգմըլ ալըր։ Սա'իր խրիսթիան մէմլէքէթիւրին նուֆուսը էհալիլէն թէգալիւտիւ 'այնի տէրէճէտէ ֆէվզէլ'ատէ օլմուշ ալըր։ Էլեւէվմ խրիսթիան նամըյլէ եատ օլոււնանլարըն մըգատարը մէճմուլընըն 47½ միլեօն օլալըղընա աա'իր օլան թախմին ինթիմալ քի փէք եիւքսէք պիր թախմին տէյիլ տիր, պուլ իսէ պուլուտան եիւզ սէնէ էվվէլքի մըգատարըն իքի միօրինտէն զիյատէ տիր։ Նէվ ի պէ-չէրին մըգատարը ճէմալը սիւր'աթլէ արթմագտա պուլոււնմուշ, վէ խրիսթիան ազվամ իչպուլ թէգա-լիւտէ միւլթէրիք օլմուշ ալըր։ Եիւզ միլեօն իլէ հիւ-

ռապ օլունստոգ օլան իշպու թէգայիւտէ նիօպէթէ, պիրիննի 'ասրն թէգայիւտիւ ճիւզ'ի կէօրիւնիւր, Զաննըմըգնա, մէղքիւր իւք 'ասրտա խրիսթիյան-լարն մըգտարննն թէգայիւտիւ 300,000 օլտը-ղնա տա'իր պիր թախմին կէօրմիւշ իւք տիր, Ֆազաթ Բապպըմըգ 'սուրուճը զէմանընտա տիւն-եատա անճագ պիր գաչ եիւզ թապի' պրագըւշ օլտըղընտան, պու թէգայիւտ նիօպէթէն 'աճիպ պիր թէգայիւտ իտի:

Պիգիմ չիմտիքի մէօ'էլէմիգ' ինճիլին փութ-փէրէօթիւրի քէնտիօինէ ճէլպ էթմէք խուսուօրն-տաքի գուվէթ վէ նուֆուզը տըր: 'Աճէպա պու գուվէթ վէ նուֆուզ խիթա'մ մը պուլմուշ տըր: Պուստան 300 օէնէ էվէլէ Ամէրիգատա էվրօփա-լըլարն անճագ պիր գաչ միւթա'մէրէլէրի պու-լունուպ, օլ վաթ' գարա զըթ'աօրննն հէփիսի վա-չի վէ փութփէրէսթ ազվամն թանթ ը իշպուլն-տա պուլունմագտա իտի: Ամէրիգա զըթ'աօրննն պա'զը թարաֆարընտա առ եէրլի էհալի օայքի մա'վ ու միւնգարիգ օլմուշ իօէ տէ, Մէքօիգտա վէ ճէն. Ամէրիգատա անլէր նուֆուզը էհալինն զըմ'ը ա'զամընը թէլքիլ էթմէքտէ տիրլէր, վէ ուզագ հալալիտէ հաշայան պիր գաչ գապիլէլէր միւթէնա օլարագ, էլէէվմ անլէրին հէփիսի տախի խրիսթիյանլըղը գապուլ էթմիւշէր տիր, անճագ շուրասը ի'թիւրաֆ օլունմալը տըր քի պա'զը հալալիտէ խրիսթիյանլըղ փէք օ գատար 'ալի նէվ'տէն տէյիլ տիր: Պա'զը ազվամ վաք տըր քի անլէրին արաօրնտա կէչէն 'ասը զարֆընտա խը-րիսթիյանլըղըն թէրագըրը իւք 'ասը զարֆընտա Ղարպի Ասիատա վէ ճէն. էվրօփատաքի թէրագ-զըրը գատար ֆէվգէլ'ատէ օլմուշ տըր: խրիսթի-յան միսիօնէրէրին աս'յ ու զայրէթի սէմէրէսի օլարագ էլէէվմ Մատակագարըն Հօվաօլարը արաօրնտա 300,000 խրիսթիյան վար տըր քի պու մըգտար Գրիօտոօրն 'սուրուճընտան եիւզ սէ-նէ սօնրա տիւնեատա մէվճուտ օլան խրիսթիյան-լարն մըգտարընտան զիյատէ տիր: Պիրմանըն Դուրէնլէրի, Եէնի Զէլանտատաքի Մաօրիլէր, Ֆի-ճի ատալըլարը, Հալափա ատալըլարը վէ սա'իր ուֆագ ազվամ արաօրնտաքի իշ' միւթալի տէրէ-ճէտէ ֆէվգէլ'ատէ օլմուշ տըր: Մէմալիք ի էննէ-պիյէտէ թէ'օիօ էտիլմիշ քիլիօէլէրէ, մէրպութ խրիսթիյանլարըն մէճու'ը մըգտարը' կէչէն հաֆ-թա զիքը էթմիլիմիգ վէճիլէ, 1,700,000ի միւթէ-ճալիլ տիր քի պու մըգտար' թ. Միլատըն 133 սէ-նէսինտէ, եա'նի Պետրօօրն քէնտի Պենտեկոստէ վա'զընը իրատ էթմէօինտէն 100 օէնէ սօնրա մէվ-ճուտ օլան խրիսթիյանլարըն պէլքի իւշ միօլի տիր:

Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր քիլիօէնին շու կէ-չէն 'ասը զարֆընտաքի թէրագըրըն նիօպէթէն իւք 'ասրտաքի թէրագըրընա եէթիլմէմիշ տիր: 'Աճէպա պու քէյֆիյէթին օէպէպլէրինտէն պա'զըլարը նէ' տիրլէր:

խրիսթիյանլըղըն իւք 'ասը զարֆընտա սիւր-աթլէ թէ'ամմիւմ ու ինթիշար էթմէօի' զըմէն աշվալ ը խարիճիլտէն նէլ'էթ էթմէքտէ իտի: Ա-ռաքեալարճա մա'րուֆ օլան պիւթիւն 'ալէմ Բօ-մա տէվլէթիւնն թանթը հիւքիւմէթիւնտէ պու-լունմագտա, վէ 'ալէլ 'ուսուլմ պիւթիւն մէմալիք տախիլինտէ սուլ' ու քէլամէթ հիւքֆէրմա պու-լունմագտա իտի: Էյի Եօլար վէ իլթիւթ իշիւն անտէն էվէլքի 'ասրլարտա էմալը հիշ կէօրիւ-մէտիք սուհուլէթլէր մէվճուտ իտի: Միւթէ'ալ-լիմ Եուսանլը վէ Բօմալըլար' քէնտիլէրին փութ-փէրէօթիլքտէն 'իպարէթ օլան տինլէրի հագըն-տաքի իման ու ի'թիգատլարընը գա'լ էթմիւշէր իտի: 'Ատէթ օազիթ օլմասըն տէյիւ, եախօտ զէվ-ճէլէրինն խօշնուտ էթմէք իշիւն զահիլէն փութ-փէրէօթ տիննն ային վէ մէրաօիմինի իճրա էտէր-լէր իքէն, փութփէրէսթ' քնաֆիլէրին թա'լիմա-թընա մատալար նազարըլէ պազարլար իտի:

Լաքին պու կիւնքի կիւնիւն քիլիօէնինն խա-րիճի սուհուլէթ վէ իւճհանիլէթլէրի պա'զը խու-սուլարտա տահա զիյատէ տիր: Եօլմուլըգ սու-հուլէթլէրի խալըճա արթմըլ տըր: Կէչէն 'ասը զարֆընտա պու պապտէքի թէրագըր տիւնեանըն անտէն էվէլքի պիլճիւմէ 'ասրլարը թարիսի գար-ֆընտաքի թէրագըրընտան տահա 'ազիմ օլմուշ տըր: Պիւթիւն փութփէրէսթ 'ալէմ էլէէվմ խրիս-թիյան միւպէչիլիին էօնիւնտէ ալըգ տըր: Տիւն-եանըն էվէյիճէ պէօյիւք պիր զըմ'ը իշիւն պու հալ եէնի պիր հալ տըր: Պուստան էլլի օէնէ էվ-վէլ էննէպիլէրին տիւխուլընա միւթա'ատէ օլու-նան անճագ պիր գաչ Զին լիմանը պուլունըյօր իտի: 1872 սէնէօինէ գատար Ճափօնիատա խը-րիսթիյանլըղը գապուլ էտէն հէր քէօ ի'տամ ճէ-գաօրնա տիւշար օլուրլար իտի: Թարիլի մէգ-քիւրտէն տահա էվէյի միւտտէթ սօնրալարա գա-տար Գօրէա ճիւմէ էննէպիլէրէ գարըն գափալը իտի: Օ զէմանլէրտէ Աֆրիգանըն գալպիւհանը մէճ-հուլ պիր եէր իտի: Շիմտիքի զէմանտէ ինճիլին վա'զ օլունմալաճաղը փութփէրէսթ եախօտ միւշ-րիք պիր գալմ ու գապիլէ օայքի Եօք տըր: Ճա-փօնիատա վէ տահա զիյատէ պէլքի Հինտիսթան-տա էյի թա'լիմ ու թէրպիյէ ալմըլ օընֆլար քէն-տիլէրին էքքի տինլէրի հագընտաքի իման ու ի'թիգատլարընը գա'լ էթմէքտէ տիրլէր:

Նինէ տէ իւր քիւնէնին մօլվաֆֆադիյէթինին սըրըը խարիճի ահվալտէ տէյիլ, անճագ անլէրին թա՛լիմ էթմէքտէ օլտըղը տինտէ վէ քէնտիլէրին 'էօմը վէ Երէթիլէրինտէ պօւլօւնուր: Անլէր տիւնեանըն մօլգատտէմա հիչ խաթըր ու խայալլարընտան կէ-չիւրմէմիչ օլտըղը տէրէճէ 'ալի պիր ախլագ պէ-յան էտէն պիր տին թա՛լիմ էտէրլէր իտի: Ան-լէր թա՛լիմ էտէրլէր իտի քի եալընըզ պիր Ալլահ վար տըր, վէ կիւնահքեար ինսանլարա գարըն օ գատար չէֆգաթ վէ մօւհապպէթլէ տօլու պիր ֆէտէր տիր քի անլէրին խէլաթը իչիւն քէնտիլէրին եէկեանէ վէ էպէտի Օղլունը վէրմիչ տիր: Անլէր գուտսիյէթ վէ Եա՛ատէթտէն 'իպարէթ Եօնօըզ պիր Եւխրէվի հայաթ թա՛լիմ էտէրլէր իտի: Պօւ կիպի պիր թա՛լիմ՝ պիթարաֆ Եա՛մի՛ուըն հայրէթ վէ իմանընը ճէլպ էտիյօր իտի: Անլէրին իչպօւ եէ-նի տինին քէնտիլէրին էսքի իմանլարընա նէ տէ-րէճէլէրտէ ֆա՛իգ իտիլինի, վէ Ալլահըն սուըն՝ ու նուֆուզընա տահա նէ՛ գատար զիյատէ շայան ի-տիլինի կէօրմէմէլէրի գապիլ տէյիլ իտի:

Հէմ տէ խրիթթիյանլարըն 'էօմը վէ ախլագլա-րը ինճիլէ չէրէֆ կէթիլէճէք պիր Եուրէթտէ ի-տի: Էլպէթթէ Անանիալար 'կիպի միւրա՛իլէր տա՛իմա վար իտի, վէ խրիթթիյանլարտան հիչ պիրիթի քեա՛միլ տէյիլ իտի: Պօւ խուսու Գօղո-թըն ըրթալէլէրինտէ 'այան վէ աչիքեար տըր: Նի-նէ տէ խրիթթիյանլար՝ պիր հէյ՛էթ մագամընտա ախլագ ու առապ սահիպի վէ ճիտտի քիմօլէլէր իտի: Տիւնճէ պա՛իս վէ մօւհիպլէր վէ խրիթթիյան-լըըն հագիգաթընա օլան իման միւսթէճնա օլա-րագ, պիր ատէմի խրիթթիյանլըղը գապօւլ էթմէ-յէ թէչլիգ էտէճէք փէք ազ շէյ վար իտի: խրիթ-թիյան օլմագլըգ՝ թահգիր վէ թէ՛ատտի էտիլէն պիր ֆըրգայա մէնսուպ օլմագլըգ տէմէք իտի: խրիթթիյան օլմագլըգ տիւնեէվի պիր չօգ ֆէվա-՛իտ վէ մօւհասթէնաթտան մահրու՛մ օլմագլըգ տէ-մէք իտի: Տիւնհայը քէնտիլէրին Բապընտան վէ քիլիսէթինտէն զիյատէ Եէվէն պա՛ղը քիմօլէլէր՝ քէն-տիլէրին 'աչգ ու չէվգէ կէլմիչ օլտըղլարը պիր տա-գիգատա խրիթթիյանլըղը գապօւլ էթմիչ օլմալա-րընա րաղմէն, Դեմաթ կիպի իրթիտատ էթմէյէ իղվա օլուընմըլար իտի: Ատէմլէր քէնտի տինլէ-րինի Եա՛իլ հէր շէյաէն զիյատէ զըյմէթլի Եայ-տըղլարը Եէպէպտէն, անա Եըզը սուրէթտէ սա-րըլըրլար իտի:

Հէմ տէ օ զէմանլէրտէ հէր խրիթթիյան քէլամըն վա՛ղը իտի: Եալընըզ առաքեալլար վէ միւպէչ-չիլէր տէյիլ, անճագ ախգ ու ի՛թա մագսէտլէրի-լէ Եօլնուլըգ էտէն էֆրատը ճէմա՛աթ տախի,

տինլէրինի քէնտիլէրի իլէ պէրապէր կէօթիւրիւպ, անըն թա՛լիմաթընա թէվֆիգէն 'էօմը կէչիլէրլէր, անա տա՛իլ Եա՛իլլէրէ սէօյլլէրլէր, վէ քէմալը չէվգ ու զայրէթլէ եէնի միւհիթէտիլէր ճէլպ էթ-մէյէ չալընըլար իտի: Պօւ կիւնքի կիւնտէ խը-րիթթիյան շամըյլէ Եաա օլուընա միլեօնլարճա ա-տէմլէր վար տըր քի օլ իւր խրիթթիյանլարըն ըուընա փէք ազ մալիք տիրլէր: Անլէր մահգա խրիթթիյան պիր գալմ իչիւնտէ տօղմուչ օլտըղլա-րը Եէպէպտէն խրիթթիյան թէ՛միյէ օլուընույօր-լար: Անլէրտէն պա՛ղըլարը ինճիլին իլիսմը իլա-հի օլմաթը խուսուընտաքի իմանլարընը գայ՝ էյ-լէմիլլէր տիր: Պա՛ղը վա՛ղըլար հաթթա հէֆ մօւ-ճիգէլէրի պիլէ համագաթլար մագամընտա ըէտտ էտիպ, Յիսու Դրիստօը անճագ պիր ինսան մէնզիլէսինէ էնտիլլէրլէր, անըն մօւհիգէ իլէ հա-թըլ օլան խարիգ իւլ 'ատէ վէլատէթինի, էօլիւ-լէրտէն զըյամընը ինքեար էտէրլէր, վէ Բ. Մու-գատտէթին ախլագի եախօտ տինի թա՛լիմաթը հալի Եա՛իլ հէր հանկի քիթապտան տահա զիյա-տէ հիւքմ ու նուֆուզը հա՛իգ օլմատըղը իտի՛ա-թընտա պուլուընուրլար: Պօւ էֆքեար ու թէսալ-վուրլարը հալի օլան փէք չօգ քիթապլար պու-լուընուպ, պուընլար ֆէթին ճալիօնիալլար իլէ Հիւսիլէրին էլլէրինէ կէլմէքտէ տիր: Պօւ կիպի պիր տինին նէ՛ գուզվէ ի ճաղիպէթի վար տըր: Պիր քիմօլէ պու վէճիլէ թէպիլըգ էտիլէն խրիթ-թիյանլըղը գապօւլ էթմէք իչիւն քէնտիլէրին էսքի տինինտէն նիչիւն վազ կէչօին:

Պիր թագըմ ատէմլէր վար տըր քի, տինի իս-թիհգա էտէրլէր, վէ քէմալը թէֆախուրլէ անըն ախլագի թա՛լիմաթընը հիլէ Եայարլար: Անլէր քիլիտէ իլէ Եախօտ անըն խատէմէթի իլէ հիչ պիր 'ալագա վէ միւնասէպէթտէ պուլուընմագ իթթէ-մէզլէր, վէ անա օլան պուղղ ու 'ատալէթլէրինի եախօտ նէֆրէթ ու իթթիհգարլարընը կէօթէր-մէք իչիւն հիչ պիր ֆուրսաթ գալըրմաղլար: Ան-լէրին խրիթթիյանլար մագամընտա 'ատտ ու ի-թիպար էտիլմէլէրինէ հիչ պիր միւնասէպէթ Եօգ իաէ տէ, Եինէ տէ 'ուճուճի պիր սուրէթտէ, ան-լէր խրիթթիյան տըրլար, վէ խրիթթիյան ազվամ-տան օլմայան պիր էճնէպի Լօնտրա վէ Նիւ Եօրգ կիպի պէօյիւք շէհրլէրի զիյարէթ էտիպ, օրա-լարտա հիւքմ սիւրէն ֆըսգ ու ֆիւճուրը կէօ-րիւնճէ, օ Եօլ իլէ թիւքսէր: խրիթթիյան մէմէ-քէթլէրէ մէնսուպ թաճիլլէր իլէ Եէյաալար մէ-մալիք ի էճնէպիլէյէ կիտէրլէր, վէ քէնտիլէրին խօտ-պինանէ, հագգօըզ վէ տէֆաթլէ ֆասըգանէ թավր ու մօւհամէլէլէրիլէ ատէմլէրի խրիթթիյանլըղա

գարչը սուր՝ ի զաննլարա զահիպ էտերէր։ Օ գէ-
մանըն խրիսթիանլարը առաքեալլարա օլտըզլարը
կիպի, չիմտիքի գէմանըն խրիսթիանլարը մէմա-
լիք ի էննէպիլէտէ չալըշան խրիսթիան միւպէշ-
չիրլէրէ իշտաշ վէ տէսթկիր օլաճագ եէրտէ չօգ
տէֆա՛ն անլէրին իշինէ էն պէօյիւք մանի՛ն վէ էն-
կէլլէր օլուրլար։ Հաթթա խրիսթիան հիւքիւ-
մէթլէր պիլէ փուլթիէրէսթ ագվամա կէօթէր-
տիքլէրի հազգսըզ մաւ՛ամէլէլէր իլէ ինճիլին եօլու
իւզէրինէ մանի՛ն վէ էնկէլ չըզարըյօրլար։

Պու մէս՛էլէտէքի հագիգաթ չուհտան իպա-
րէթ տիր։ խրիսթիան քիլիսէսինին չու օօն՝ աօր
գարֆընտա փուլթիէրէսթ ագվամը իմանա կէ-
թիրմէք իշին պէզլ էյլէտիյի օա՛յ ու զայրէթլէր
պօշա չըզմամըշ օլուպ, էօյլէ նէթիճէլէր հազըլ էյ-
լէմիլլէր տիր քի անլէրտէն տօլաշ Ալլահա ճան
ու կէնիւլտէն միւթէշէքէր օլա պիլիւր իզ։ Պաւ
սա՛յ ու զայրէթլէրին նիօպէթէն իլք քիլիսէնին
սա՛յ ու զայրէթլէրի գատար սէմէրէտար օլմամա-
լարընա կէլինտիքաէ, պաւնըն սէպէպի գէմանէ-
միզ փուլթիէրէսթլէրինին օ իլք՝ աօրըն փուլթիէ-
րէսթլէրի գատար ինճիլէ միւհթաճ օլմամալարը
եախօտ ինճիլին չիմտիքի գէման ատէմլէրինին
անվալընա օլ իլք գէման ատէմլէրինին անվալընա
մուվաֆըզ օլտըզը գատար մուվաֆըզ օլմամազը
տէյիլ տիր։ աօրը սէպէպ՝ պիննէֆօ քիլիսէնին գու-
ռուր վէ թագօրաթլարընտա պուլուհուր։ պիզէ
հէփ ագսամը իլք քիլիսէնին շէլզ ու շէթարէթի-
նէ մալիք, վէ քէնտի տինի հազգընտա օլ իլք քի-
լիսէ գատար իմանլէ տօլու պիր քիլիսէ վէրտիյի-
նիզ հալտէ, իթիգատըմըզա, քիլիսէտէ՝ այնի տէ-
րէճէտէ ճէլիլ թէրագըզ վէ նէշվ ու նէմա էօրլէրի
միւշաճէտէ էտիլէճէք տիր։

ՄԱՋԻՋԼԵՐԻՆ ՇԵՑԱՄԱԹԸ ՎԷ

ԵՆԹԱԿԱՅԱԿԱՆ ՏՈՒՄ

Պիր քիմօէ Լաշըն (նօ. 4) միւ՛էլիֆինէ աթիտէ-
քի սիւ՛ալը իրատ էթմիշ տիր։ Պիր փրօթ. սիւ-
ալ էթսէքի, Պու կիւն ֆիլան օուրըն եա օուրը-
լարըն Գօշը տըր, վէ՛ այնի կիւնտէ, այնի սա՛աթ-
տա պիր չօգ ֆարզը եէրլէրտէն՝ այնի մուգատ-
տէթլէրէ նիյազ էտերլէր, մուգատտէթլէր հէր եէր-
տէ հազըր մը տըրլար, ճիւմլէսինի տէ իշիտէպի-
լիլլէր մի՛ն՝ նէ՛ ճէվապ վէրմէլի իզ։ Պուհա միւ-
մալիլլէրին վէրտիյի ճէվապ չայանը տիգգաթ տըր։
Էվվէլա, քիլիսէնին մուգատտէթ զաթլարա գարչը
պիր հիսօյաթը ը միննէթտարանէ թաշըմագ վաղի-
ֆէսինտէն պահօ էտիլմիշ տիր։ Պիլա շիւպէն
պուհա մէզքիւր փրօթէսթանըն պիր իթիւրազը

օլմատըգտան մա՛տա, անը թահօին վէ թա-
տըզ էտէճէք տիր։ Վէ լաքին չաւ տա պէտիհի
տիր քի, Գրէն Բարէիստէն մէզքիւր հիսօի-
յաթտան նէշէթ էթմիշ իօէ տէ, էսաթէն ան-
տէն ֆարզը օլան պիր շէյ տիր։ Սանիյէն, բուհըն
էօլմէմէզլիլլինտէն էօլմիւշ օլան մուգատտէթլէր իլէ
պիր նէվ՝ բուհանի՛ն՝ ալազանըն պուլուհմազը իհ-
թիմալը զիքը էտիլմիշ տիր։ Պու իսէ էօյլէ զայրի
մու՛այնէն պիր շէյ տիր քի, անտէն սրբոց բարե-
խօսուլիւնընա հիշ պիր տէլիլ իսթիլարաճ էտիլէ-
մէզ։ Ձիքը օլուհան իւշիւնճիւ պիւրհան տա փէք
ղարիպ տիր։ Կէօյա քի էրմ. քիլիսէսի պիր օլուպ,
'այնի կիւնտէ, 'այնի զաթա հէր եէրտէ՝ այնի
տու՛ալար 'արզ՝ օլուհտըղընտան, պիր Գրէն պու-
տու՛ալարըն ճիւմլէսինի տէ իշիթմէթի իշիւն, ա-
նըն հէր եէրտէ հազըր պուլուհմազը իճապ էթմէզ
իմիշ։ հաթթա լիսան ֆարզը պիլէ զիյան էթմէզ ի-
միշ։ Պու պիւրհանըն գուվվէթինի պիզ կէօրէմէտիք։
Պու՛ պիզէ՛ իլմի պիր պիւրհան օլմագտան զիյատէ
Մէտրէսէվիլէր (Սկօլաօտիք) մանթըզը կիպի պիր շէյ
կէօրիւնիւյօր։ Վէհաթըլ էն գուվվէթլի տէլիլ՝ ճէ-
վապըն իլքինտէ իմա էտիլիպ, սօնընտա թէ՛քիտ
էտիլէն խուսուսա տըր, եա՛նի սուրըլարա էտիլէն
նիյազար Էնիւլալա՛ն տու՛ալար տըրլար։

Լաքին ենթակայական տէմէլլէ նէ՛ անլայաճա-
ղըզ։ 'Իպատէթտէ պիր տու՛ա էտէն վար, պու Էն-
իւլալ (ֆա՛իլ) տըր։ պիր տէ քէնտինէ տու՛ա՛ 'արզ օ-
լուհան վար։ օ տա մանթըզի մա՛նտա Գրէն (մէր-
ճի ի իլէյ) տիր։ իմտի տու՛ա վէ նիյազ ենթակայ վէ
առարկայ արասընտա պուլուհման պիր միւշարէքէթ
օլուրօա, անա թարաֆէյնի պիր ֆիլի նազարըլա
պազըլըր։ Լաքին էկէր նիյազ օալթ Էնիւլալ թարա-
ֆընտան քէնտինէ պիր հիսօիեա իհթիյաճը իզնա՛
էթմէք իշիւն՝ 'արզ էտիլի, վէ Գրէնըն անա
խուսուսի պիր 'ալազաթը պուլուհմազա, անա
Էնիւլալալ (Subjective) նիյազ տէնիլի։ Մէտէլա
պիր էվլատ քէնտի փէտէրինէ կիտիպ, անըն իլէ
կէօրիւնիւնէք, անտէն պիր շէյ թալէպ էտէր, եա
պիր շէյ սիւ՛ալ էտէր, փէտէր տէ օլ թալէպի իհ-
տան էտէր, եա անա ճէվապ վէրիլ իօէ, պու
իքի թարաֆը պիր մաւ՛ամէլէ տիր։ Լաքին ղուր-
պէթտէ օլան պիր էվլատ խաթթա օլուր, վէ խանտա
օտասընտա եալընըզ պաշընա եաթար իքէն, ճէյ
փէտէրիմ, էյ վալիտէմ, կէլիպ պանա եարտըմ
էյլէյինիլ։ տէյիւ նիյազ էտէրօէ, պու Էնիւլալալ-
նա պիր նիյազ օլուր։ Ձիւնքի վալիտէյն պու էվ-
լատըն սէսինի իշիթմէզլէր, վէ անա իճապէթ էթ-
մէզլէր, անճագ էվլատ քէնտի տէրուհի հիսօինի
պէյան իշիւն օլ նիյազը՝ 'արզ էթմիշ տիր։ Էվլատ

քէնտիտի տէ պիլիբ քի վալիտէնի քէնտիտին նի-
յազընը իշխթմէտի: Լաքին ինսանս քէնտի տէ-
րուէնի հիստիւնի պէոյլէ քէնտի քէնտինէ պէյան
էթմէտի ազ չօգ մէնֆա'աթը մուճիպ օլուր: Իմ-
տի էնֆալայալան նիյազ օլ նիյազ տըր քի, անը ին-
սան անճազ քէնտի շախսի հիստիյաթընը եա ին-
թիյաճընը իգնա' իշիւն 'արզ էտէր, վէ առալայ-
նըն անը իշիթմէտի լազըմ կէլմէզ:

Պու սուրէթլէ Լոյսըն մէզքիւր Բիւ'ալա վեր-
տիյի սօն ճէվապ շու տըր: — Սուրբլարա էտիլէն
նիյազլար էնֆալայալան տըրլար: «Սուրբլարա պիզիմ
տու'ալարըմըզա միւնթամ տէյիլ տիրլէր, պիզ էն-
ֆալայար անա միւնթամ ըզ» Եա'նի սուրբլարա
«Բարեխօսեա վառն մեր» տէյիւ նիտա էթտիյի-
միզտէ, անլէրին պու նիյազը իշիթմէտի լազըմ
կէլմէզ: Պիզ օլ նիյազ իլէ անճազ քէնտի հիստի-
յաթը միւնթամտարանէմիզի իպրազ էտիյօրըզ: վէ
պէոյլէ էթտիյիմիզտէ, վազա'ա պիզ սէոյլէր, պիզ
իշիտիրիզ, երին տէ պիզ ֆա'իտէլէնիրիզ: վէ պու
գատարը քեաֆի տիր:

Պիզճէ տէ էն մա'գուլ ճէվապ պաւ տըր: Սուրբ-
լար հէր եէրտէ հազըր տէյիլ տիրլէր, վէ հազըր
օլամազլար, վէ նիյազլար իքի եէրտէ եա իքի իւշ
եէրտէ պիր ճինս եա 200 ճինս օլսալար ֆարզ էթ-
մէզ, էօլիւպ կիթմիշ օլան՝ սուրբլար տիւնեատա-
քիլէրին տու'ալարընը իշիթմէզլէր: Հագիզի տու'ա'
եա'նի էնֆալայալանըն զըտար օլուպ, առալայալան
(objective) տէնիլէն տու'ա' (էկէր պու թա'պիլէ
միւնսա'ատէ օլունուրսա) պու ճինս տու'ա' վէ նիյազ
եա եանընտա պուլուլան պիր զաթա, եա տա հէր
եէրտէ հազըր օլան Ալլահա 'արզ էտիլիւր: Սուրբլա-
րա անճազ էնֆալայալան տու'ա' 'արզ օլունուր: Լա-
քին պիլմիշ օլալմը քի, էնֆալայալան տու'ա' տէվալմը
օլամազ: վէ իշթէ պիզ Փրօթէթմանլար պու էնֆալ-
այալան տու'անըն չօգ էնէմիլէթլի օլմաաղը իշիւն,
վէ ճահիլ էհալինին էնֆալայալան տէրհալ հագիզի
վէ թարաֆէյնլի տու'այա թահվիլ էտէրէք եանը-
տըզլարը իշիւն, եա'նի թէսմէր վէ սուրբլար տու'ա'
իշիտիր տէյիւ զանն էթտիլէրի իշիւն «Իբն Բարե-
խօս»-նը թէտա էտէրիզ:

Լաքին Լոյս պու գատար իլէ գանա'աթ էթմէ-
յիպ, ճէվապընտա պիր շէյ տահա 'իլալէ էթմիշ
տիր, օ տէյօր, «Տու'ա', նիյազ, իլահի, պիր օէօզ
իլէ, բահալէ 'իպալէլիլիլէ, ճիւմէտէն էվլէլ պիր են-
թալպալան մա'նասը վար տըր: Տու'ա' պիզիմ ի-
շիւն լազըմ տըր, Ալլահ վէ քէնտիտին սուրբլարը
պիզիմ տու'ալարըմըզա միւնթամ տէյիլ տիրլէր:
Պիզ էնֆալայար անա միւնթամ իզ» իշթէ պու-
րտա Լոյսըն իֆաաէթինէ «Ամին» տէյմէյիզ:

Պու իֆաաէթինտէ միւմալիլէյ- պիւթիւն 'իպա-
տէթ ենթալպալան տըր տէմէյօր իսէ տէ, Ալլահա
օլան 'իպաաէթի տէ սուրբլարա 'արզ էտիլէն
նիյազլար օլնֆընա էնտիրմէլէ, վէ ճիւմէ
'իպաաէթին «Նէֆալիտէն էվլէլ» ենթալպալան
օլտըզընը իտտի'ա էթմէլէ, զաննըմըզա, տու'ա-
նըն թապի'աթընա վէ հագիզի մա'նասընա տա'իր
եանըլ պիր թէտալվուր վէրմիշ օլմազ թէնիլէ-
սինտէ պուլուլուր:

Ալլահա օլան 'իպաաէթի տէ սուրբլարա օլան
նիյազ կիպի էնֆալայալան 'ատտ էթմէք ճա'իզ տէ-
յիլ տիր: Էկէր Ալլահ տու'ա' իշիտիր իսէ, վէ 'ի-
պաաէթ Ալլահ իլէ խայալէն տէյիլ, անճազ հագի-
զաթէն գօնուլմազ իսէ, տու'ա' «Նէֆալիտէն էվ-
լէլ» վէ Նէֆալիտէն սօնրա, եա'նի իպիլտաաըն-
տան ինթիհասընա գատար հագիզի վէ թարաֆէյն-
լի պիր մու'ամէլէ տիր: Ենթալպալան տու'ա' ան-
ճազ իշիթմէյն վէ իշիտէմէյն պիր զաթ իլէ օլան պիր
թարաֆը գօնուլմազ տըր, «Իբն Բարեխօս»-նը տըր:

Լաքին Ալլահ նիշիւն տու'ա' իշիթմէսին, Պու
Բիւ'ալա իքի ճէվապ վէրիլէպիլիւր: Էվլէլ, տէնիլէ
պիլիւր քի, Ալլահ պիզտէն պա'իտ օլուպ, ճիհանըն
պէոյլէք սալուրը իլէ մէշղուլ օլտըզընտան, պիզիմ
կիպի պէլիթիզ մախլուգաթը վէ անլէրին 'ատտ
ինթիյաճաթընը նազարը տիզգաթ ու էնէմիլէթէ
ալամազ: Տու'անըն Ալլահա նէ' էնէմիլէթի վար:
Պու Տէկէ' տէնիլէն մէզճէպին թա'իմի տիր: Եա-
խօս ալիլէ, տէնիլէ պիլիւր քի, Ալլահ պիր զաթ
տէյիլ, անճազ շախսիլէթիզ, պէլիլ տէ Սիլէնըրըն
տէտիյի կիպի ֆա'իզ իւշ շախսիլէ (Superpersonal)
պիր մէվճուտ, նախալիւմ, ալճէպրայա մախսուս
Բ. օլտըզընտան, Օ տու'ա' իշիթմէզ: Պու տա
Լա'րէլ մէզճէպինին թա'իլի տիր: Պու մէզճէպ-
լէրէ, ինսան տինի պիր մախլուգ օլուպ, տու'ա'
վէ նիյազ 'արզ էտէր իսէ տէ, պուլար անճազ
ենթալպալան օլուպ, քէնտիտին պիր թազըմ
հիստիյաթ վէ ինթիյաճաթընը իգնա' էթմէք իշիւն
իճրա օլունուրլար: Պու իթիգատտա օլուպ տա
կէլէն 'ասրտա եալամըլ օլան պիր զաթ տէմիշ
տիր, «Տու'ա' լէնկէր աթմըլ օլուպ տուրան մէֆ-
րէթ պիր վափօրա պիր զայըճընըն պիր չէնկէլ
աթըլ չէքմէթի կիպի պիր ֆի'իլ տիր: վազա'ա
հարաքէթ վար, լաքին վափօր գայըզա կէլմէյօր, եա-
լընըզ գայըզ վափօրա տըղու կիտիյօր, էնֆալայալան
տըր: Պա'գէն վալիտէլէրին զայա էտէն չօնուզլար
աղլայա աղլայա թազաթտան տիւշտիւլէրինտէ,
քէնտի քէնտիլէրինէ նէնի չալարազ օլուլայա
վարըլար: Ենթալպալան տու'ա' ինսանըն քէնտի
քէնտինէ նէնի չալմաաը տըր:

Պիզ պու Նէվ՝ տու՛այա իման էթմէյիզ: Տինտէ «տու՛ա, նիյազ, իլահի, պիր Եօզ իլէ ըուհանի 'իպատէթ ճիւմէթինտէն էվվէլ ենթակայական տըր» տէյիւ զապուլ էտմէյիզ: Չիւնքի էվվէլ. պու Նէվ՝ տու՛ա տէվա՛մլը օլամազ: Ինսան Բն-թո-նի-նտան թէզ օսանըր: Տինի Բն-թո-նի-նտա տա չօզ լէզզէթ պուլու՛նմազ: Պինս՝էն՝ալէյհ՝ են-թակայական տու՛այա իման էտէնլէր «ֆէրաղէթ էթմէյերէք տու՛ա» էտմէզլէր:

Սա՛նիէն. Տին՝ ենթակայական տու՛ա իլէ իպզա էտիլէմէզ: Տին՝ շախսի պիր Ալլահ իլէ, թարաֆէյն-լի պիր միւշարէքէթ տիր: Տու՛ա՝ Ալլահ իլէ զօ-նուշմազ տըր: Կէչէն՝ աթըն օրթասընտա Օկիւսթ Գօնթ «Դրական Կրօնք» նամընտա պիր տին իհ-տաօ էյլէտի: Օլ տին՝ էյի քիմօէլէրին խաթըրէլէ-րի իլէ ենթակայական 'իպատէթի թափսիյէ էյլէտի իոէ տէ, մէզքիւր տին չօզ տէվամ էթմէտի: Գը-տա պիր միւստէթ՝ զարֆընտա ատէմէր անտէն օ-սանալըր:

Սա՛նիէն. Խրիթիյանլըզ տախի ենթակայական տու՛այը զապուլ էթմէզ: Բ. Մուզ. իլքինտէն նի-հայէթինէտէք տու՛այը իքի թարաֆլը պիր ֆի՛իլ տէյիւ թա՛րիֆ էտէր: Այ՛ տու՛այը իթիմա՛ է-տէն, ճիւմէլ պէչէր օսանա կէլէճէք տիր» (Մէզ. 65. 2.) «Սէն տու՛ա էթտիյինտէ խալվէթինէ կիր, վէ կիրլիտէ օլան Փէտէրինէ տու՛ա էյլէ. վէ կիզ-լիտէ կէօրէն Փէտէրին օսանա 'ալէնէն միւքեաֆաթ էտէճէք տիր» (Մատթ. 6. 6) վէ սա՛րիէ:

Բապի՛ն. Հէր պիր միւ՛մինին թէճըլպէ ի շախ-սիյէտի ենթակայական տէյիլ «առարկայական» տու՛-այա շէհատէթ էտէր: Գրիտտօըն տու՛ալարը են-թակայական տէյիլ իտիլէր: Օ՝ պիւթիւն կէճէյի տու՛ատա կէչիրտիյինտէ, եախօտ Գիթօնմանիտէ, վէ Գօղգոթատա քէնտի քէնտի իլէ զօնուշմայօր ի-տի, Փէյղամպէրլէր վէ առաքեալլար տախի տու՛ալա-րընտա հաղիգաթէն քէնտիլէրի իչիտէն վէ քէն-տիլէրէ ճէվապ վէրէն Ալլահ իլէ զօնուշուշօրլար իտի: Վէ պու կիւն վէ հէր 'աթրտա հէր պիր միւ՛-մին օսանա քէնտի 'էօմրիւնտէն նիչէ վազը՛ալար զիքը էթմէյէ հազըր տըր, քի անլէրտէ քէնտիտի Ալլահ Եօյլէմիլ վէ Ալլահ քէնտինէ ճէվապ վէր-միլ տիր:

Հէմ տէ Ալլահ պիզիմ տու՛ամըզա միւհիթաճ տէյիլ տիր» տէմէք փէք միւնաօիպ տէյիլ տիր: Եկէր մէզքիւր 'իպարէ իլէ «Տու՛ա իլէ Ալլահըն պիր էք-թիլինի տօլաուրաճաղըզ» տէմէք իսթէնիլիյօր իոէ, տու՛ա հազընտա հիչ պիր քիմօէնին 'ազընտան պէօյլէ պիր շէյ կէչմէզ: Լաքին էկէր Ալլահ պիզիմ տու՛ամըզ հազընտա գայտօըզ տըր, տու՛ամըզըն

Անա պիր թէ՛օիր եա 'ալազաթը եօզ տըր տէմէք իսթէնիլիյօր իոէ, պու տա եանլըլ տըր: Ալլահ Փէտէրիմիզ օլարզճա, փէտէրին քէնտի էվլատը ի-լէ վէ էվլատըն քէնտի փէտէրլէրի իլէ զօնուշմաթ փէտէր իչիւն Փարգօըզ վէ էհէմիլէթսիզ տիր, տէմէք ճա՛իզ օլամազ: Ալլահ տու՛ա էտէն աաթմ-լէրի վէ աաթմէրին տու՛աթընր օէվէր: Իմաի էկէր տինի, խուսուսա խրիսթիյանլըզը օըրֆ հօգեթա-նական պիր մէչզ հալինտէն չըզարմազ, վէ Տէիզմ վէ Լաիտրիյու՛նլըզ կիրտապընտան գօւրթարըպ, անը պիր հայաթ մէպաէսի էթմէք իսթէր իոէք, էնիւշայալան 'իպատէթտէն հաղիգի վէ թարաֆէյն-լի տու՛այա կէչմէք կէրէիլզ:

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԳԱԼՊՏԷ ՔԷԼԱՍ ՈՒԼԼԱՅ

(Տըբը՛ Եպիսկոպոսը)

«Քէլամընը գալպիմտէ օազլատըմ՝ քի օսանա կիւնահ իլլէմէյիյիմ» Իշթէ Քէլամ Ուլլահ մէֆ-թու՛նը օլան զաթ՝ 119նճը մէզմուրտա պէօյլէ եա-զըյօր: Փէք ինթիմալ քի պու մէզմուրըն միւ՛էլ-լիֆի, էսարէթէ կէօթիւրիւմիւշ Եէհուտիլէրտէն պիրիօի իտի: Փիլհագիգա, պա՛զըլարըն թախմի-նինէ կէօրէ, անը Դանիլէ փէյղամպէր զալէմէ ալ-մըլ տըր: Վէ լաքին օ՝ հէր քիմ օլուր իսէ օլու՛ն, միւշարիլէյհ ըուհանի Իօրայէլիլէրտէն պիրիօի օ-լուպ, շու խուսուսը եափաշ եափաշ, ֆազաթ միւհ-քէմ օուրէթտէ էօյրէնտի քի, Ալլահըն քէնտինին խաօօ գալմընա օլան պիլճիւմլէ լու՛թֆ ու 'ինա-յէթլէրի արաթընտա, էվվէթ, հէյքէլին, մէզպա-հըն, թապուլ իւլ՝ալտըն վէ քէհանէթ վէ ային ու մէրաօիմին պիլճիւմլէ թանթանա վէ զիյնէթ-լէրի արաթընտա Քէլամ Ուլլահ գատար տէրին, քեամիլ վէ տա՛իմի սուրէթտէ գըլմէթտար օլան հիչ պիր շէյ եօզ տըր: Իշպու պէօյլէք Մէզմուրըն միւ՛էլլիֆիին նազարը ի՛թիպարընտա մօւզաու-տէ մուհարրէրաթ, եազըլմըլ օլան փէյղամար կիթ-կիտէ հէր շէյ օլմուշլար իտի: Անլէրի պիլմէք, անլէ-րին հալի օլտըլը մազմու՛ն վէ մա՛նալարա վազըֆ օլ-մազըլըք, քէնտինին հէտէֆ ի մազօուտը վէ մէնպա՛լը մէսէրրէթի իտի: օ՝ օապա՛լայըն, էօյլէյին վէ ագ-չամլայըն քիւլլիյէն անըն իլէ մէչղուլ իտի: Ան-լէրին ալքեամընը իճրա էթմէք վէ Ալլահըն իրատէի միւպինէօի մազամընտա, իրատէթ վէ ըուհընը, թապի՛աթ վէ մէչրէպինի, գալլ ու ֆի՛ի-լինի անլէրէ ուլաուրմազըլըք քէնտինին էչէտտի էմէլ ու արզուսը, էն ճիտտի տու՛ա վէ նիյազը իտի: Միւշարիլէյհ՝ Բ. Մուզատտէօի տէրին պիր պաօար իլէ թէագիգ ու միւթալա՛ա էտէր

իտի: Լաքին օ. Բ. Մուգատտեօի տահա զիյատէ քէսպի մա'լիւմաթ էթմէք իւզրէ, թէտգիգ էտէր իտի: Օ' անը օգուր իտի քի, անըն տէտի-յինի իճրա էթօին վէ քէնտիօի անըն տէտիյի կիւ-պի օլտուն: Օ' անը օգուր իտի քի, Ալլահն 'ա-զիզ իրատէթինէ գարշը կիւնահ իշլէմէսին:

Իշթէ օ' պու վէճկլէ իշպու ուզուն Մէզմուրը թանիֆ էյլէտի: Պու Մէզմուր ուզուն օլտագտան պաշգա, փէք մահրանէ պիր օուրէթտէ գալէմէ արնմը տըր, էօյլէ քի 'Խպրանիլէր անը քէվէ սէ-վէ թէքրար էտիպ, խաթրլարընտա հըֆզ էտէպիլ-օինլէր: Օ' միւտագգիգանէ պիր էլիֆ պա օրրաօը թէրթիպ էտիպ, քէնտինին էֆքեար ու միւթա-լա'թընը օ քըրայա կէօրէ ճէմ' ու թէլֆիգ էյլէ-միշ տիր: Հիշ չիւպհէ քօգ քի, միւշարիլէյհ գաս-տէն պէօյլէ էթմիշ տիր քի, սա'իրլէր Բ. Մու-գատտեօի քէնտիօիննքի կիպի պիր մուհապպէթ վէ հիւրմէթլէ օգումազա, խաթրլարընտա թու-թուպ գուլլանմազա ճէլպ օլտունսունլար: 'Այնի գէմանտա Բուհ իւլ Գուտտ անըն էֆքեարընը վէ քէնայի' ի էտէպիլէօինի գուլլանմազտա իտի: Իշ-թէ պու վէճկլէ անըն Բէլամ Ուլլահ հագգընտաթի Մէզմուրը՝ պիզիմ պիկիմիզ իշիւն Կազըմըն պիր քիթապ մագամընտա Ալլահն քիթապխանէսինտէ գալմըն տըր:

Բ. Մուգատտեօի միւթալա'ա էտէն իշպու առը օանը պէլիսիզ գաթըն պու քէլամընը պիր ազ թէտգիգ ու միւթալա'ա էտէլիմ: Զէմանէմիզտէ պէօյլէ էթմէքիլէ՝ պիզէ փէք միւնտիպ տիր, զի-րա գէմանէմիզտէ Բէլամ Ուլլահն գալպտէ օազլա-մազ ուսուընը մէն' էտիպ, անը ի'թիպարտան տիւշիւրմէքիլէ իշիւն Կուլմըն իւզէրինտէ պին-լէրճէ նէվ' իզվա վէ թէճրիպլէր վար տըր: Եինէ տէ գալպտէ պէօյլէ սազլամազլըզ օլմայաճագ իօէ, հիշ Բ. Մուգատտեօիմիզ օլմասա տահա էյի օլուր: Զիրա պուսըզ, Բ. Մուգատտեօ, էքինճի թէմօի-լինտէքի թօխում միօիլու, հայաթըն պաօըլա պաօըլա օէրթլէշմիշ օլան Կուլ իւզէրինտէ գու-րու վէ ֆա'րտէսիզ հալտէ գալըր, վէ օիյահ «հա-վա գուշու» ազ վագթտան օրատա անը պիզտէն ալըր:

«Բալպի'րէ» Պու քէլամլարտան ալընճագ հիօթլի էվվէլա անլէրին ճիւմլէլէրինի էն հարֆի մանատա ալարազ կէօսթէրմէյէ չալըշայըմ: Խոտ-օէթէն կէնճ խրիսթիյանլարըն նազարը տիգգա-թընը ճէլպ էթմէք իօթէրիմ, զիրա գանըմճա, գէմանէմիզ կէնճլէրի' կէնճէ նէպլէրին կէնճլէրին-տէն զիյատէ Բ. Մուգատտեօտէն էզպէր էթմէքիլէ օւնուտուշօրլար: Էօքի տօսթլարըմտան պիրիօի

պիր տէֆ'ա իւնֆիւվանը չէպապընտա էօլմէք-տէ օլան պիր քիմօէնին քէնտինին էօլիւմ Կաթա-ղընտան կէնճ տօսթլարընա քէօյլէտիյի սօն օէօզ-լէրի հիքէպլէ էտիյօր իտի: Օլ օէօզլէրտէն պիրի-պի չու իտի: «Բ. Մուգատտեօի օգումազլէ իք-թիֆա էթմէյինիզ. անը էօյէրիլէ» Պէն պու տա'վէթի թէքրար էտէրիմ: Ալլահա չիւք էտէ-րիմ քի, Բ. Մուգատտեօտէն պիր չօգ 'իպարէլէր վէ պիր չօգ պապլար, պա'զը սըրալարտա պիւ-թիւն պիր իրսալէ, Կաթօտ խօսուօթի պիր քի-թապըն պիր գաշ պապլարընը պիրտէն էզպէր էօյ-րէնմէքիլէ թա քէպալէթիմալն թա'լիմ օլընմընըմ տըր: Պէն էլեէվմ ալթմըն Կազըմը կէշիրմիշ օլաը-ղըմ հալտէ, պու Կազըմտա պիլէ Բ. Մուգատտեօ-տէն թօիլամազտա օլաըղըմ օէրմայէմի անտէն, 'ալէլխուսու քըյմէթտար օլան Մէզմուր քիթա-պընտան էզպէրլէր էտէրէք արթաըրմազա չալընը-րըմ: Պուսուն մէնֆա'թը տախի պէօյիւք վէ իաթլը տըր: «Դալպտէ սազլամազլէ» պու վէճկլէ թաշընըլըր պիր հալէ կէլմիշ օլան Բէլամ տըշարը չըգըպ, պէնիմ իլէ գօնուշմազա տա'իմա հազըր վէ ամատէ տիր: Պու պէնիմ իլէ կէզիպ օշեա-հաթ էտէն պիր ըէֆիգ տիր: Օ' հարֆիյէն պէնիմ իլէ պէրապէր Կաթաղըմտան չըգմազա վէ պէնիմ իլէ պէրապէր Կաթաղըմա կիրմէյէ հազըր տըր: Վէ Իֆալէ Դէֆէլէ վէ Բէմօնէ էզպէրտէն էօյրէ-նիլէն հէր պիր գըսմ' իշպու էզպէրտէն էօյրէն-մէք մու'ամէլէսի իլէ Կէնի պիր թազէլիք քէսպ էթմէքտէ, վէ մէյտանա Կէնի Կէնի խազիլէլէր չը-գարմազտա կիպի կէօրիւնիւր:

Լաքին պիր տէ «գալպ» քէլիմէօինի տահա վա-սի' վէ տահա տէրին պիր մա'նատա վէ Սահիպի մէզմուրըն թամմ վէրմէք իօթէտիյի պիր մանատա ալալըմ: Զիրա 'Խպրանիճէտէ «գալպ» քէլիմէօինլէ Կալընըզ հաթըզէ Կաթօտ թէ'էօթիւր ու հէյէճան անլաշըմայըպ, պիւթիւն «տէրուն», թէֆէքըլէր, մուհապպէթ վէ իրատէթ անլաշըլըր: Իշթէ Բէ-լամը օլ էօրարէնկիզ ֆագաթ հագգիզ վէ գուլա-նըլը գապտա օազլայալըմ: Անը իխֆա էթմէք մանատընտա տէյիլ, անճագ պիր գալիսիլէ մագա-մընտա իտաիխար (վագթը հաճէթ իշիւն հըֆզ) էթմէքիլէ մանատըլլէ «օազլայալըմ»: Հէմ տէ Բիթապը Մուգատտեօէ տա'իր Կազըմըն թէֆ-օիրլէրի, Կաթօտ տիպաճէլէրի տէյիլ, անճագ պին-նէֆա Բիթապը Մուգատտեօին առը քէլամա-րընը գալպիմիզտէ օազլայալըմ: Զէմանէմիզին, հաթթա ճիտտի գէվաթ արաօընտա պիլէ, պէ-օյիւք վէ միւթէնէվլի' սէպլէպլէրտէն նէշէթ է-տին թէճրիպլէրինտէն պիրիօի, պիննէֆա Բիթ.

Մուգատուտեօի միւթալա՛ա էտէճէք եւրտէ, Գիթ. Մուգատուտեօ տա՛իր եազըմըն օլան շէյլէրի օգու- մազըղա օլան մէյլ տիր, եա՛նի թէնգիտ օլունան Գէլամը մօւզատուտէ իլէ. Վաթիճնին Վալալա՛ի ա- րաքընտա հիշ պիր վէճիլէ աշինալըգ փէյտա էտիլ- մէմիշ օլտըղը հալտէ, փէք. թէվէճճիւհքեարանէ եազըմամըն վէ փէք օ գատար տէրին պիր ֆիքը ու պաթարլէ. եազըմամըն պիր «ինթիգատը» օ- գոււմազըղգ մէյլի տիր:

Իմտի Բ. Մուգատուտէօլէրիմիզի իշպու օէֆա- պախը վէ միւսմիր թարգ ու ուսուլտա օգոււմազա պալալայալըմ: Անըն օէօզլէրինի լէմալը թէֆէք- քիւր վէ տիգաթլէ գալպիմիզտէ՛ սազլայալըմ. հիւրմէթ վէ մուհապպէթլէ տօլու գալպտէ սազ- լայալըմ, Ալլահըն ինայէթիլէ իրատէ ի իլահիյէյէ իճապէթ էտէն պիր իրատէթի օլան գալպիմիզտէ սազլայալըմ. վէ կիւնլէրիմիզ կէշտիքճէ, մուհապ- գազ սուրէթտէ պուլաճաղըղ քի, շու իքի նէթիճէ մէյտանա կէլմէքտէ տիր. Բ. Մուգատուտէ ճան- արըմըղըն առայիշ վէ իթմինանը իշիւն քէնտինին իլահի մէվսուզիյէթ վէ միւթէմէտիլինի ըէսմի տէլիլ վէ. պիւրհանլարըն ճիւմլէթինտէն տահա գուվլէթլի պիր մանթըղիլէ պիզէ իսպաթ էտէճէք, վէ օանիլէն, Վալըլանմըն լէլամ գալպա՛տէ պէօյիւ- յիւպ էիճրա ի հիւքմ էթտիքճէ, թէֆէքքիւր վէ միւլահաղամըղըն: մէրամ ու մագսէտիմիզին, մի- զաճու մէշրէպիմիզին, իպատէթ վէ իշիմիզին, Ալ- լահըն հուզըրընտա կէշիրտիյիմիզ մախֆի վազթ- լարըմըղըն, վէ ատէմլէր իլէ օլան էն ալէնի զէ- մանլէրիմիզին թարգ ու ըէվիշի ելէնի պիր գուվ- վէթ վէ օէլամէթ լէսպ էտէճէք տիր, զիրա Բ. Մուգատուտէ «Ալլահըն Բէլամլարըլէ պէյան օլու- նան Գալպի իլահի տիր,» վէ ինտանըն գալպինի թագտիս էթմէք մագսէտիլէ պէօյլէ. եափըմըն տըր:

ԱԼՄԱՆԻՍԱ ՇԷՔԻՍԼԵՐ

Ալմանիատա հէքիմլէրին մըղտարընըն հատտէն ալըրը արթմաճը պէօյիւք էնտիշէյի մուհիպ. օլ- մուշ տըր: Էլեհէվմ Ալմանիա մէմալիքինտէ 29,200, եա՛նի 1876տա մէվճուտ օլանըն իքի միւլի հէ- քիմ վար տըր: Պա՛պիր ի ախէրլէ, Էլեհէվմ Ալման- իատա հէր 1,700 նուֆուսը էհալի. պալընա պիր հէքիմ վար տըր: Պէրլին շէհրինտէ հէփ հէքիմլէ- րին 0/0 46օրըն 140 ինկ. լիրաքընտան էքօիք վարիտաթլարը վար տըր, վէ հէփ հէքիմլէրին 0/0 Յինին վէրկի թէ՛տիլէ էտէճէք գատար պիլէ վարի- տաթլարը եօզ տըր: Տիկէր թարաֆտան, Ալման- իատա տա՛վա վէքիլլէրին 0/0 80ինին օէնէվի

400 ինկ. լիրաքընտան զիյատէ վարիտաթլարը վար տըր: Հիճապ օլունտըղընա կէօրէ, Ալմանիա- տա թէպապէթ վաղիֆէօինին իճրաքընա հազըր- լանմազ իշիւն 1,200 ինկ. լիրաքը մէսարիֆ իգ- թիզա էտիյօր, վէ պու վէճիլէ կէօրիւլիւյօր քի, վարիտաթ չօզ տէֆա՛ա օարֆ էտիլէն մէպլաղըն կէթիւրէճէյի քեարտան 0/0 10 էքօիք կէլիյօր: Պու իօէ հէքիմին հէլէ վիւճուտէն էրիյիպ չիւրիւմէ- օինի գալա ալմայալըմ, անըն խըտէմաթ ը շախ- օիյէօինէ հիշ պիր էճը ու միւլքեաֆաթ պրագմա- մազտա տըր:

ԱԼԼԱՀ ՆԻՉԻԻՆ ՀԷՓ ՏՈՒՍԼԱՐԸՄԸՍ

ՃԵՎԱՊ ՎԵՐՄԵՅՅՐ

(ՄԷ՝ Մ. Ա. Կըրդը, Գօնէ)

Իշպու օիւ՛ալ հէր կիւն իշիթմէքտէ՛ օլտըղը- մըղ պիր օիւ՛ալ տըր քի, անա էն օատէ ճէվապ օլարագ, Էհալիմիզին նաճըլ տոււա էթմէք լազըմ իտիլինի անլամամալարը տըր տէր իօէք, զանն է- տէրիմ եանըմըն օլմայըղ: Սէվինիւրիմ քի, պա՛զը խրիթթիյանլար պու խուսուսը անլայարագ թաթ- պիղէ պալամըլար տըր: Պիր օէվկիւլիւ հէմշիրէ եազընտա անտէն ալտըղըմ պիր մէքթուպտա շէօյ- լէճէ պէյանը էֆքեար էյլէմիշ իտի. Պու կիւն գալպիմին էն տէրին արգուսը, Ալլահըմըն պանա քէնտի իշինտէ նաճըլ իլլէմէմի թա՛լիմ էթմէսի տէլիլ, անճագ նաճըլ տոււա էթմէքլիյի էօյրէթմէ- սի տիր: Բէզալիք Ալլահըն միւ՛մին գուլարընտան պիրիսի տախի շու օօն կիւնլէրտէ պանա պէրվէճ- հի զիյր եազմըն տըր. «Եննի օէնէտէ Բապլըմը- զըն կէնիշ ըուհանի իշի իշիւն էն զիյատէ վէ էն պէօյիւք ինթիյաճըմըղ ազլէ վէ իճիլէրտէն զիյա- տէ մագպուլ տոււա էթմէնին օըրընըն անլամըն, վէ գուվլէթլի տոււա էտէպիլէն միւ՛մին վէ միւ՛մինէ- լէր տիր, եա՛նի տոււա իլէ թալէպ էյլէտիքլէրի շէյէ մալիք օլանտաէք տոււա տէվամ էտէն քիմօլէր տիր»:

«Պէնիմ իօմիլիէ հէր նէ տիլէրօնիզ, անը իճրա էտէրիմ, թա քի Փէտէր Օղուլտա իղլէթլէնէ» Բապլըմըն Յիօուս Գրիտոս պու տիւնեատա պուլունտըղը օըրատա անըն անճագ պիր արգուսը վար իտի, պու իօէ՝ Փէտէրինի նաճըլ իղլէթլէյի պիլի իտիյի իտի. Բէզալիք պիզիմ տախի հէր էլ գօտուղըմըղ իշտէ, վէ հէր ալըղ օլընտան տոււալա- րըմըղտա թէքմիլ արգուսըղ պու օլուր իօէ, օլ զէման Ալլահ պիզէ հազընտա տոււա էթմիլիմիզ շէյի ալաճաղըմըղա գալի՛էն իզնա՛ օլմազըղգ ճէ- սարթիլինի պաղըլլայաճագ, վէ հէմ տախի անը ա- լաճաղըղ: Սէմալի Փէտէրիմիզ «Ալն պէօյլէ պու-

ՍԵՆ ՔԵՆՏԻ ՈՒՄՈՒՐԸՆԱ ԳԱՐԸՇ

(Յալի Ե. Ֆ. Ս. Մարտիան, Պարսկ.)

Միւթէմէտտին էհալի քէնտի թէնրիպէլէրինին նէթիճէօի օլարագ իշպու գաղիյէի օն պիրիննի թէնպի մագաժնտա թութմագտա տըրլար:

Էլպէթթէ պէօյլէ տէմէլէ ախէրլէր իլէ աշլա իրթիպաթտա պուլունմա տէմէլէ իթէնիլմէզ: Ինսանըն ֆաժիլեաթ, ճինօի վէ պիւթիւն պէշէրիյէթ հագգընտա տիւշիւնմէթի վաղիֆէ ի մուգատտէօէօինտէն տիր, ֆագաթ ախլագի գա'իտէտէ պիր ֆէրտտէն թալէպ օլունան իլէ չէյ քէնտիօինին իսլահը տըր, վէ պիր ճէմա'աթտա քէնտի պաշընը գուրթարըպ տա ախէրլէրէրէրէ պէպէրլիւէ տէմէլէ օլանլարըն աշլըթը զանն օլունանտան փէթ ազ տըր. պիլ 'աքօ իշի կիւճիւ տա'իմա ախէրլէրին 'ուսուրը իլէ օղրաշմագ վէ քէնտի քէնտիլէրինի մու'այէնէ էտիպ նէֆօլէրինի իսլահ էտէճէթ ետրտէ, տա'իմա գարաշտաքիլէրի կէօրմէքիթթէլէնլէրին աշլըթը իսէ լէգէօնլար թէշքիլ էտէր. կէօղիւ մէրթէլիլէր կէօղիւ չէօփիլիլէրտէն էփէյի չօգ տըր:

Պաշգաթընըն ուսուրընա գարըշան քիմօէ նագըն վէ գուսուրլու մա'իւմաթը իլէ հէր իշէ վէ մէօ'էլէյէ գարըշպ, օլ մէօախտէ քէնտինի էհիլի վուգուֆ թաօլար: Միւզաքէրէ եա միւսահէպէսինտէն նէ' քէնտինէ, նէ' հագգընտա գօնուշըլան զաթա, նէ' տէ ինսանիյէթէ պիր մէնֆա'աթ կէթիլմէյէն մէօ'էլէլէրի սա'աթլար իլէ էգիպ օիւզէր: Ֆիլան քիմօէնին ախլագը հագգընտա պիր օիճիլ վէրի, ֆիլանըն իւնօիւ եա մէգէպի պիր մէօ'էլէտէ էֆքեարը քէնտինին եա քիլիսէօինին քիմտէն պիր ազ ֆարգլը իսէ, օնա տինօիլ, հերետիկոն եա ախլագըթը օիճիլինի վէրիլ, ֆիլանըն չախսի եա ֆամիլիսաճա չէրէֆինէ հիշ իթիպար էթմէյէրէք, նագըն մա'իւմաթ իլէ օնու լուգուսաթը ետրտէ էլտէ եա տիլտէ էյլէննէ մատտէօի էտէր, ֆիլանըն օղլունը էվլէնտիլիպ, ֆիլանըն քըզընը նիշանլըթնտան կէրի էտէր, էլ հաթըլ քէնտինէ ա'ազաթը օլանտան մա'տա հէր իշէ գարըշպ, պաշընըն օղլումաթը ետրէ պէտէնինի սօգմաղա չալըշըր, չայէտ օնտա տախի մուվաֆֆագ օլամաղ իսէ, հիշ տէյիլ պուրթունըն ուսուրըն օիվիշտիլմէյէն չապալար: Արալարընտա պուլունտըզլարը էհալի պէօյլէլէրտէն մէմուռն գալմաթըտան մա'տա քէնտիլէրին հուզուրը էթրաֆընտա պուլունանլար իշիւն տա'իմա նախօշ օլմուշ տըր:

Պիր չախսըն եա ֆամիլիսանըն իշինի, քեար եա գարարընը ուզադտան ուզաղա պիլէրէք մու'ախէլէ էթմէք եանլըլ պիր 'ամէլ տիր, չիւն օլ

խուսուստա մա'իւմաթըն նագըն տըր: Վէլէլ մու'ախէլէ էյլէտիյին վագը'ալարը քեամիլէն պիւսէն տէ օնուռն օէպէպ վէ միւնաօէպէթլէրինտէն պիլ խապէր օին, վէ փէք իհթիմալ քի 'այնի հալ ու քէյֆիլէթլէր իշինտէ օէն սնտէն զիյատէ թա'յիպէ չայան հալլէրտէ պուլունաճագ իտին: Եագը'գէկէր պէօյլէ տէվամ էտէր իսէն, պիր ազ օնուրտաթթըզ գալաճագ օըն, վէ հուզուրըն հէր քէսէ մէնֆուր օլաճագը պէտիհի տիր: Իմաի պուլ խուսուստա հէր քէսի աագընտըրմագ եօլունտա պա'զը չարէլէր տէրմիյան էտիլէ պիլիլ:

1. Հէր հանկը մէօ'էլէյէ տա'իլ ֆիքրինտէ պիր օիճիլ վէրմէզտէն էվլէլ քէնտի քէնտինէ օիւ'ալ էթ քի սէննէ մէօ'էլէնին հիշ կիլիլ եա գա'րանլըլ քէօշէօի գալմաթը մը: Օլ մէօ'էլէ հագգընտա սանա մա'իւմաթ վէրէն քիմօէնին պիր միւ'թէպէր եա միւ'թէմէտ քիմօէ օլմաթը, օէն քէնտի 'ազընը գուլունմամագ իշիւն սանա պիր օէպէպ օլմաթըն: Միւ'թէպէր, վէ միւ'թէմէտ քիմօէլէր տէ պէշէր ախլէր: սանա վէրիլէն պիր թա'աափուր պիր գաշ աղըզտան կէշէրէք, գար թօ'փու կիպի եուվարանըպ էօյլէ պիր հէյ'էթ ալըլ քի պէ թէքար տէօնտիլիւնտէ միւճիտ եա միւ'էլիլիլ պիլէ անը չօգ տէֆ'ա թանըյամագ օլուր:

2. Ախը էթմիշ օլտըղըն չու եէնի մա'իւմաթըն օըհէթինէ իգնա օլտըզտան օնուրա պիլէ տիւշիւն քի անըն սանա 'ալագաթը վա'ր մը: Եախօտ օէնին 'ուսուրըն տախիլինէ տիւշէ'ր մի: վէ պաշգալարընա իխպար էյլէմէք իշիւն ախլագի պիր ֆարղալթընտա' մը օըն: Եա'նի չու ֆիքրինտէքի մա'իւմաթ եա զանըն պիր պաշգաթընա իլհաթ էթմէտիյին հալտէ պիր ֆէրտէ եա 'ուսուստա մագարթ կէլմէսի իհթիմալ մը, տէյիլ մի: տէյիլ իսէ «Ուսուրընա գարըշ»:

Ֆիքրինէ կէլէն հէր թաաափուրը եա զանըն հագիգաթ ֆարղ էտէրէք քէնտինէ եա օէօյլէտիլի ֆէրտէ մէօ'էլէնին հիշ չուսուրլի օլմաթըղըն փէք 'ալա պիլտիյին հալտէ, օալթ պիր չէյ օէօյլէմիշ օլմագ խաթը իշիւն օէօյլէմէյի իտման էտէրէք, օէնէլէր օնուրա օլ 'ատէթին թամմ էօիլի օլմուշ օլանլար նէ' զատար չօգ տըր:

3. Ախը էթմիշ օլտըղըն թաաափուրը պաշգալարա թէպիլիլ էթտիլինտէ տիլգաթլը օլ: էկէր ալմըշ օլտըղըն կիպի օալթմայըպ տա, իւզէրինէ պիր քեար եա իլավէ գօյմագ 'ատէթին վար իսէ, անը անիտէ պրագ, չիւն ինա էլ ինսանիյէթ օպիր ճինայէթ տիր: էկէր մէգէպի պիր քիմօէ իսէն, փ: Մուգ. զաթէն սանա օլ խուսուստա սէօյլէ

մէքսէ տիր . իսթիշհատա հաճէթ եօգ . ալլագ 'ա-
մէլ տիր , մէնֆուր տրր :

Վագթը իլէ պիր քիմօէ էվլաաընը նիշանլամագ
իւզրէ , գըզ վալիտէյնիին հիւսն ի ըրգասընը ալ-
մագ իշիւն կիթմէզտէն էվլէլ , գօնուշմագտա մա-
հիր պիր իքի քիմօէ տա'վէթ էտէր իտի : Տէ-
մէք քի կէշմիշտէ պիլէ էհալիմիզ արասընտա գօ-
նուշմագլըզն պիր ֆէնն օլաըզը ազ չօգ դապու-
օլունմըշ իտի : Իմտի պիլտիինի պաշգալարա թէպ-
իղ էտէր իքէն գաօտէն օլմայըպ տա գօնուշմագ
գապիլիյէթիինն նօգսանընտան նաշի թաօալ-
վուրլարը ալաըզըն կիպի օաթամայօր իօէն , «Ու-
մուրընա գարըշ» թէնպիհինէ սէն տահա օըզը
եափըշ , վէ գօնուշմագլըզ ֆէննիինտէ թէրագըզ
էտէնէ տէք սէնին վէ տա'իմա սէնին 'ումուրլա-
րըն իւզէրինէ գօնուշ . օլմայա քի գօնուշմագ
ֆէննիին էօյրէնմէքլիյին պաշգասընըն հայօիյէթ
եա նամուը քիսէսինտէն օլա : էյի գօնուշա պիլ-
մէք էյի պիր խաօսիյէթ օլաըզը կիպի , գօնուշ-
մագը պիլմէտիյին թագտիրտէ էյի օիւքիւթ էթ-
մէք տախի Սօզմօնըն նաթիհաթլարընտան տըր .
իքի գուլագ , լաքին անճագ պիր աղըզա մալիք օլ-
մամըզ էճտատարմըզըն ճէս'վուրլարըմ , իքի տինէ-
յիպ , պիր օէօյէյին» քէլամընը պիգէ իիթար էտէր :

«Պէրա'թ ի զիմմէթ աաըլ տըր» , եա'նի հէր
զալմ արասընտա պիր շախսա հէր հանկը պիր գա-
պահաթ թէպէյիլէն էթմէզտէն օլ զաթըն զիմ-
մէթի փաք ֆարզ օլունուր , վէ պօւ օէպէպտէն
տիր քի շահիտ տա'իմա միւտտա'իտէն թալէպ օ-
լունուր : Իմտի պիլմէտիյին եա սիրէթի հազըն-
տա թէքմիլ պիր թաօալվուրըն օլմատըզը ատէմ
հազընտա էյի օէօյէմէզ իսէն տէ , քէնտինի պիր
չէյ պիլիթ թաօալմագ խաթըր իշիւն պիր թագըմ
«տօլամպաճտան թօյ օւշուրարագ» քիմօնին օի-
րէթինէ , 'ալա եա էտնա , զէնկին եա ֆագիր պի-
լա միւթէսնա , պիր լէքէ աթմաղա հալէօիլ պու-
լունմա :

Խիւլաօա ի քէլամ , «Ումուրընա գարըշ» թէն-
պիհի իլք տէֆ'ա ֆամիլեալարտա ժադիգ օուրէթ-
տէ թա'լիմ էտիլիսէ , քէնտի թա'լիմէրինէ գար-
ըն իշիւնմէք տօլաղուըզ վալիտէյնտէ 'աճա'իպ իս-
լահաթ մէյտանա կէթիլէնէէյի պէտիիլ օլուպ , նէ-
թիճէթի տօթ վէ աղրապա արասընտա պիւրու-
տէթին գալըզպ , եէրինէ զահիրիտէն զիյատէ
հազիգի տօթլըզ վէ օուլի ու օէլամէթ հիւքմ
օիւրմէք օլաճագ տըր :

Սիւպէնանըն թա'լիմ օւ թէրպիյէ օլունտըզլա-
րը մէքթէպէրիմիդտէ պօւ խոսսուսա էնէմիյէթ
վէրմէք օլ գատար լաղըմ տըր քի մու'ալիմիլք

քիւրթիտի պիր քիմաէյէ թագտիմ էտիլմէզտէն
էվլէլ անըն «Ումուրընա գարըշ» թէնպիհինէ նէ
գատար ի'թիպարը օլաըզը հիսապա ալընմալը տըր :

ՁՕՆԿՈՒԼՏԱԳ ԳԱՍԱՊԱՍԸ

Ձօնկուրտագ Գաթէմօւնի վիլայէթի տախի-
լինտէ վէ Գաթա տէնիզ օահիլինտէ քեա'ին պիր
գալմագալըզ տըր : Պու գաթապա եազընտա թէ-
սիս օլունըպ , պունտան օն օէնէ ազտէմ մէվճուտ
տէյիլ իտի : Իզլիմի միւ'թէտիլ օլուպ , եազ մէվ-
սիմինտէ տէրէճէ ի հէրարէ 27տէն 29ա գատար
օլուպ , ազ տէվամ էտէր , վէ գըշըն իօէ տէնիզ օա-
հիլի օլաըզընտան , բու'ի զէմինտէ ուզօւն միւտ-
տէթ գար էյլէնմէզ :

Պու գաթապանըն կէնիշ , արազիտի օլմայըպ ,
տաղըզ տըր : Սա'իր պիր մաթա'ը օլմայըպ , պիւ-
թիւն էհալի էթրաֆտաքի տաղարտա մէվճուտ
պօւլունան քէօմիւր մա'տէնի իլէ մէշղուլ օլմագտա
տըրլար : Պու մա'տէնիլը Ալման գոււմփանեա
թարաֆընտան պիր գաշ օէնէ իլէտիլմիշ իօէ տէ ,
մուվաֆֆագ օլմամըշլար տըր : Շիմտի իսէ պիր
թագըմ Ֆիրանսըզլար պիր գոււմփանեա թէշքիլ
էթմիշ օլուպ , պիւթիւն տաղարը տէվլէթի 'Օս-
մանիյէտէն 99 օէնէյէ գօնթրաթ էտիպ , քէմալը
կէրմի վէ մուվաֆֆագըշէթլէ իլէթմէքտէ տիրլէր :
Մէքըիւր գոււմփանեա եէնի եէնի օճագլար աշմագ-
տա վէ մէպղուլ քէօմիւր չըգարմագտա տըր , չէօյ-
լէ քի կէճէ կիւնաիւզ 1,000տէն 1,500 թօնօ գա-
տար քէօմիւր չըգարմագտա տըր :

Մէմուլմըզա նազարէն , պու քէօմիւր էվրօ-
փա քէօմիւրլէրինէ ֆա'իգ իմիշ : Պու գոււմփանեա
գաթապոյա չօգ խըտմէթ էթմիշ տիր . օւզագ
եէրլէրտէն իշմէք իշիւն էյի օուլար կէթիլմիշ ,
վէ նիշէ պաթագլըզլարը տէֆ' էթմիշ տիր .
չէօյլէ քի էվլէլա պիւթիւն էհալիյի օըթմա թու-
թար իքէն չիմտի իօէ օլ ֆէնալըզլարըն պիրթի
գալմամըշ տըր :

Քէօմիւրիւ էլէյիպ եըյգամագ իշիւն պէօյիւք
պէօյիւք ֆապրիգալարը վէ մէթաֆէլէրի եազընլաշ-
տըրմագ իշիւն թիւնէլլէրի վար տըր . հէլէ 3 օա'աթ
մէթաֆէտէն թէլ վարալէլլէրի հէվառան եիւքօէք
տաղարտան աշըրարագ քիւշիւճէք պինլէրճէ վա-
կօնլար տօլուը քէօմիւրիւ Իւզիւլմէզ տէնիլէն պիր
մէվզըյա տէօքմէլլէրի մէտհէ շայան տըր : Իշպու-
քէօմիւր Իւզիւլմէզտէն շմէնտըֆէր իլէ իօկէ-
լէյէ տէօքիւլլէր : Մէքըիւր գաթապանըն Ֆիրան-
սըզլար թարաֆընտան եափըլմըշ ուֆագ պիր լի-
մանը տախի վար տըր : Պու ըրլաթըմը պահա-

ընդ պէտքերէն չի կարող հասնել իր անհրաժեշտութեան տիրոջ։

Եւնի էպիսկոպոսին ասոյնը 4,000 է պալիզ օլմուշ օլուպ, 4,000 սէքէնէսի վար տրոյ։ Պունլար 14 ազվամտան 'իպարէթ օլուպ, էքսէրիսի իսլամ, վէ միւթէպագըսը Ռուս, Յիւնիսի վէ սա'ի-րէ տիրէր։ Օրթոտոգլարըն վէ Յիւնիսի վէ սա'ի-րէ տիրէր։ Երմէնիսի ազ օլու-շընտան, քիլիսէլէրի օլմալըպ, էօլիւլէրի Ռուսլար թարաֆընտան գալալըրըր։ Զատիկ վէ Մոսկու գործուլարընտա եագըն եւրէրտէն փափազ կէ-լիպ, վաֆթիզ վէ Աշա'ի Ռապպանի այինիսի ինքա-էտէր։

Մա'էթ թէ'էօրիֆ պլյան էտէրիմ քի, խրիս-թիյանլար արասընտա ինճիլին նուրը վէք տու-ն պիր հալտէ տիր։ Կիրակի կիւնլէրի ալէսէվիյէ տիւքընտար վէ մաղազալար աշլւմագտա իտի իսէ տէ, եագընլարտա Ռուս քիլիսէլէրի թարաֆը-նտան եագազ էտիլտի, վէ հէր քիմ Կիրակի կիւ-նիւ տիւքընտա աշար իսէ, քիլիսէ սանտըղընա ԴՅ զըշ։ ճէզա ի նագտի վէրմէօր գարար էտիլտի։ պունուս իւզէրինէ եիւզտէ սէքսէն թէնզիլթ վուգու' պուլմուշ տըր։ Աճիլլէրի իսէ պիր գաշ Դայտէրիյէր ինքիլլէրիմ իլէ պէրապէր Կիրակի կիւնլէրի Բ. Մուզատտէս վէ զաղէթալար գրա'ա-թը իլէ մէշուլ օլուրըզ։

Զօնկուլտակ

ՅԱՅԵՆԵՍ Ի. ԽԱՅԵՆԵՍ

ԷՅԻՔԵԱՐԸ ՄԻՒՖԻՏԷ

Էմրազը 'ազիլլէնին էն միւհիլլէրինտէն պիրի տէ գուլվէ ի ինթիլապիլլէնին գա'աֆը տըր։ Էք-սէր տէֆա 'էօմրտէ մուվաֆֆագիլլէթ եա 'ատէմի մուվաֆֆագիլլէթի թա'նին էտէն պու գուլվէթ իքէն եագըզ քի վէք չօղլար պու 'իլլէթէ միւպ-թէլա տըրլար, խուսուսա թա'լիմ վէ թէնրիպէ-տէ նօգսան պուլուսնալար։

Թէքէմիւլ թէնրիպէ իլէ գա'իմ, վէ հէր թէն-րիպէ պիր տէրս իսէ տէ, հայֆա' քի հէր ֆի'իլ իքինճի պիր թէնրիպէլլէ իսթիտ'ատը հա'իզ տէ-յիլ տիր։

Դուլվէ ի մուհալէմէ 'ագըն միգան իւլ հէրա-րէօր տիր։ Իգթիտար եա 'աճզ տէրէճէօր անըն իլէ տէրհալ թա'նին օլունուր։

Սէմալաթ քէնտի շէմօրին արգըն հէր պիր նօղթաթընա պիլա ֆարգ իշրագ էտէր իսէ տէ, իւզէրի գալըն գայա վէ թօփրաղլար իլէ էօթթիւ-միւլ մաղարալար անտէն միւսթէֆիտ օլմալար, հագիգաթա կէօղլէրինի գափայան հէր պիր ֆէրա պունլարա միւշապիս տիր։

Իգթիտար արդտա մահֆուզ զիզըյմէթ տէֆի-նէլէրէ պէնզէր, նատիրէն հալը թապի'իտէ դահի օլուր իսէ տէ, 'ալէլ էքսէր գարուրէթ վէ ֆէլա-քէթ տարպէլլէրի անը իզհար էյլէրէր։

Մուհիթին թէ'սիլի մա'տաի եա մանէվի սու-րէթտէ օլունն գալա'իտ ի թապի'իյէ իգթիգաթը-տան տըր, իմտի նէ մուլթու անըն ինթիլապըն-տա միւթէպագըսը օլանլարա։

Իթիլարգ էօյլէ պիր մօտա տըր քի' հէր հէրտէ կէնէր, էօյլէ պիր ճէվէր տիր քի' հէր քիսէտէ պուլունուր, էօյլէ պիր պինա տըր քի' հէր նէվ մատտէտէն, հաթթա իւզկեար վէ կէօլկէտէն պի-լէ իմալ էտիլէ պիրի։

Մագսէտի ֆաղիլլէթ օլանըն մէպտէօր սըտգ, վէ մէթէքի սալահ օլմագ կէրէք տիր։

Զարուրէթ' ճէհտ, ճէհտ' թէրագըր, թէրագըր մուվաֆֆագիլլէթ, վէ մուվաֆֆագիլլէթ' սա'ատէթի հալը թէ'մին էյլէր, պիլ 'աքս նիլէ տէֆա 'էօմր պու էն սօնրաքիսիլլէ պէտ էյլէտիլի հալտէ' սա'ա-տէթ ի հալ թէնպէլլիք, թէնպէլլիք' թէտէննի, թէտէննի' ֆագըր հալ, վէ ֆագըր հալ հատտը-նը թէնպուլ էթտիքտէ էօլիւլ հուսուլէ կէ-թիրիլ։

Ասարը կէօրիւլլէյէն մուհապէթ հարէքէթի հիսս էտիլլէյէն նապգա պէնզէր քի' սօնրաքիսի-նին հայաթը կիպի էվլէթիօրին տալի մէվու-տիլլէթի շիւպէլի տիր։

Իքի նօղթա արասընտա էն գըսա խաթթ խաթթը միւսթագիմ օլուրը կիպի' տիւնեա վէ ճէննէթ արասընտա էն գըսա թարիգ տէ թարիգ ի խաթթագիլլէթ տիր։

Հալէպ

ԽՈՒՐԵՆ Պ. ԷՅԱՅԵՆԵՍ

ՊԻՋԷ ԿԵՐՆՏԵՐԻԼԷՆ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

ՓՈՒՐ ԲԱՐՈՋԳԻՐԻ Ի ՊԵՏԱ ԺՈՂՈՎԴԴՆԱՆ

Տպագրութիւն վ. եւ Հ. Տէր Ներսէսեան, Կ. Պոլիս, 1905, էջք 345, գին 3 շըշ։

Պունտան 2½ օէնէ մուզատտէմ Բ. Թափան-ճընտա էֆ. Էրմ. քիլիսէօրին պալտօնեայարը ի-շիւն պիր վա'զ միւսապագաթը քիւշտա էյլէմիլ իտի, իլք միւքեաֆաթ 500 ֆրանգ, իքի իքինճի միւքեաֆաթ 200էր ֆրանգ, 4 իւլիւնճիւ միւ-քեաֆաթլար 100էր ֆրանգ, 4 տէօրտիւնճիւ միւ-քեաֆաթլար 50էր ֆրանգ, վէ 6 պէշինճի միւ-քեաֆաթ օալթ օէնա իլէ զիքը օլունմագ։ Պալա-տէքի քիթապ պու վաղարըն մէմու'ի օլուպ, 21 վա'ղարը հալի տիր։

ԿԱՏԱԿԵՐԳԻ ՄՈՒԼԻԷՐԻ. Թարգմանեց Մե-րոպ Նուպարեան. հատոր Բ. Իգմիր, տպագր. Մ. Մամուրեան օրդի։ 1905, գին 30 շըշ։ Յիւնիսի-նա մարուֆ էքէրին թէնքէմէսի օլուպ, պիլա շիպէ մահուզիլլէթէ օգունուլաճագ տըր։ Իքի ճիլա պիրիլլէտէ եարըմ Օսմ. լիւրաթընա ֆիւրուլթ էտիլլէր։

ՇՈՒՂՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1906, 41/24 փետ.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէրէսա-տէր. Պէրաի թէնէզգիւն Անաստօլույա կիթմիշ օլան Փրէնս Կիյեօմ հազրէթլէրի Փազար էրթէսի ազլամը շէնրիմիզէ 'ավտէթ էթմիշ տիր: Միւշարիլէյի հազրէթլէրին շէրէֆինէ Չարչէնս պիս ազլամը Ալմանիա սէֆարէթխանէսինտէ պիր զիյաֆէթ քէշիտէ էտիլմիշ տիր: —Ալմանիա իմ փէրաթօրընն տէվր ի սէնէվի ի իզտիվաճը միւշնա սէպէթիլէ Ալմանիա սէֆարէթխանէսինտէ վէրիլէն զիյաֆէթտէ շէնրիմիզտէ պուլուշմագտա օլան Փրէնս Կիյեօմ հազրէթլէրի վէ սիւֆէրա ի էճնէպիլէ հազը պուլուշմըլար տըր: —Ճէմ'ի-յէթ ի թըպպիլէ ի շահանէ կէշէն Փէնճէշնպիս կիւնիւ 'ազտը ի թթիմ' էթմիշ, վէ մէ'մուրիլէթլէրի խիթամ պուլան ը'իս իլէ քէսթիպլէրին ետրինէ սա'իրլէրին ինթիխապընա պաշլամըլ տըր: Միւշիր ճէմիլ փաշա հազրէթլէրիլէ աթըպպա ի մէշնուրէտէն իւշ զաթ ֆախրի ազալըղա թա'նին օլուշմըլար: Տօգ. Գանպուր օլուշնն ճէմ'իլէթլէ ըէ-իս ի ֆախրի ինթիխապընա գարար վէրիլմիշ տիր: Պուշնտան օճըրա, սէնէ ի ճէտիտէ իշիւն ըիյասէթէ Տօգ. Մատթէոսեան, ըիյասէթ ի սանիլէյէ Տր. Ղապրիլիսիս, պաշ քիթապէթէ Տր. Ազիլթի, վէ զայրիհիւմ ինթիխապ էտիլմիշլէր տիր: —Պա իրա-տէ ի սէնիլէ 1324 սէնէսինէ մախսուս օլմագ իւզ-րէ, Չարպիսանէ ի 'ամրէտէ զարպ օլուշնն ալ-թուշ վէ կիւմիւշ մէսքիւքեաթ, խազինէ ի մալի-յէյէ վէ օրատան տախի խազինէ ի խասսա ի շա-հանէ նազարէթինէ թէվտի' օլուշմըլ տըր:

Վէլյա-ը Շահալէ. Սապահա օգուշնտըղընա կէօրէ, միւշիր Ֆէյզի փաշա հազրէթլէրի Եէմէն-տէ թիւրէմիշ օլան էշգըլայը թէ'տիպ ու թէնքիլ էթտիքտէն օճըրա, Սանա'այա 'ավտէթ էթմիշ տիր: —Գալալատա հարիգ զուհուր էտէրէք, 35 էպնիլէ քէսմիլէն, Տ. էպնիլէ տէ գըօմէն միւշթէ-րիգ օլմուշ տըր: —Այտընն Անճէ նահիլէսինէ թէմտիտ օլուշնն թէլէկրաֆ խաթթընն ըէսմ թիւշատը իճրա, վէ մուխապէրաթա պէտ' ու միւ-պաշէրէթ օլուշմըլ տըր: —Պու սէնէ իզմիր, Պուշնօվա, Սէյտի քէօյ նահիլէլէրի վէ էօտէմիշ գաղասը, վէ Պէրքի նահիլէսի մէրքէլլէրինտէ ի-փէք պէօճէյի մուսապագալարը իճրա օլուշնաճագ տըր: —Մա'մուրէթ իւլ 'ազիլ վիւլայէթինտէ փա-մուզ գըրա'աթը թէրագըլ էթմէքտէ օլտըլը ճի-հէթլէ, պէհէրի 10 լրա ի'թիպարընտա 800 թահ-

վիւ չըգարըլմագ իւզրէ, պիր անօնիմ շիրքէթի թէլքիլիլէ, պիր իփիլք ֆապրիգասը ինշա, վէ պու-նա պիր գարըլըլագ պուլուշմագը հազըլնտա վու-գու' պուլան իշ'ար իւզէրինէ պու պապտէքի միւ-թալա'աննն սէրի'էն պիւտիլիմէսի թիճարէթ վէ նաֆի'ա նազարէթինէ իշ'ար օլուշմըլ տըր: —Կէ-չէն սէնէ պա'զը վիւլայաթ ը շահանէյէ կէօնտէրիլ-միշ օլան խաբման վէ օրագ մաքինալարընտան ֆա'իտէ վէ մուհասսէնաթ կէօրիւլիւլիւ ճիհէթլէ, մէզքիւր մաքինալարտան լիւզուլը մըգստըլընն ճէլպիլէ, թալէպ օլուշնն մահալլէրէ իրսալը իգ-թիզա էտէնիլէ էմր օլուշմըլ տըր: —Սէլանիք, Սիւրիա, Պէյրութ, Այտըն, էտիրնէ, իլիւտալէնա տիկեար վէ Թրապզոն վիւլայաթ ը շահանէսինտէ զէպ' էտիլմէքտէ պուլուշնն սըղըր, գօյուշն վէ էմսալի հայվանաթըն ալաթ ը ֆէնիլիլէ իլէ շիշի-րիւմէք իւզրէ, 60 սէնէ միւտաէթլէ իմթիլայ ի-թասը թալէպ, վէ մուզապլէ վէ շարթնամէ թանն զիմ էտիլմիշ, վէ քէյֆիլէթ թէտգիգ օլուշնտըղտան սօնրա մուվաֆըգ կէօրիւլմէքլէ, փա ի մուզթէզա-սը գարար կիր օլմուշ տըր: —Վիւլայաթ ը շահանէ օրմանլարընտան գարիլէլէր էհալիսի թարաֆըն-տան սաթըլմագ իւզրէ գաթ' էտիլէն օտուշ վէ քէրէթթէնին գըլմէթի 20 ղուրուշտան աշաղը օլ-տըլը հալտէ, օրման ըէսմի ալընմամագ իգթիզա էտէնիլէր պիւտիլիլմիշ տիր: —Թէրէ էաղը վէ գայմագ ի'մալընա մախսուս օճն սիթթէմ մաքի-նալարտան լիւզուլը գատարը ճէլպ, վէ Թրապզոն, Գօնէա վիւլայէթլէրինէ իրսալը էմր ու իշ'ար պու-լուշմըլ տըր:

Միւլէնէլլէ. Եէրի ուշլարը հազըլնտա հէր տիւրիւ միւսա'ատաթ կէօթէրիլէրէք, ըէգապէթ ի էճնէպիլէյէ մուզապլէմէթ էտէճէք օուրէթտէ մագ-հար ը բաղպէթ օլմասընա ի'թինա օլուշմագը իշ'ար պուլուշմըլ տըր: —1905 սէնէսի գարֆընտա Մըսրա իտիսալ օլուշնն էմթը'ա ի թիւճարիլէնին գըլմէթի 21,594,076 Մըսըր լրասը օլուշպ, օա-պըզընտան 1,094,488 լրա ֆաղա տըր: —Մէնա-ֆի'ի Համիտիլէ-Հիճագ շմէնտրֆէր խաթթընա 'ա'իտ մա'տէնիլէրին իլլէտիլմէսի, վէ մէզքիւր խաթթ վարիտաթընը թէզէիտ էտէճէք հասըլաթ ալընմագը էօպապընն իսթիքմալը էմր պուլու-րըլմըլ տըր: —Վիւլայաթ ը շահանէ չիֆթ հայվա-նաթընն թէքսիլի մաթլուպ օլմաղլէ, պուշնտան պէօյլէ կէնճ պուզաղըլարընն եթիլիտիլմէսինէ, վէ կէպէ հայվանաթըն քէսիլմէմէսինէ տիգգաթ էտիլմէսի լազըմ կէլլէնիլէր պիւտիլիլմիշ տիր: —Էօնիւմիւզտէքի Ապրիլ ալընտա Ֆրանսա ը'իս ի հիւքիւմէթինին թահիթ ը հիմայէսինտէ օլտարագ ֆարիտտէ ալըլաճագ սէնայի'ի նէֆիսէ սէրկիսինին

Թիւրքիա չիւպէսի Կաթանաթը Սէնիյէ սէֆիրի Միւնիւր փաշանն հիմայէսի ալթընտա պուլունմագտա տըր: Մէզըիւր չիւպէ գոմիսէրիյինէ չէպէնտէր Պ. Ժօրթ Պագսէլիւր, վէ գոմիսէր մու'ա-վինիյինէ տախի Յակոբ էֆ. Շէրպէթճեան ճէնապ-լէրի թա'եին պուլաւըլմըլար տըր: — Թիւրքիա վէ Իրան արաւընտա միւն'ազտ թիճարէթ 'անտ-նամէսիյէ կէօմրիւք թա'րիֆէնամէսի (քի պուլար թարաֆէյն մուրախաաւարը թարաֆընտան իմ-գալանմըլ տըր) խարիճիյէ նազարէթինտէն մագամը սատարէթ'ուզմայա թագաւիմ օլունմըլ տըր:

Փրօ. ճէմ'ալը. Իզմիտ տա'րէսինտէ պուլուն-նան Ինճիլիի քիսէլէրին գաւառային ժողովը կէ-չէն հաֆթա Փէնճէնպիհ կիւնիւ Իզմիտտէ իճթիմա'էթմիլօլուպ, Տօգ. Կրին վէ Վեր. Արսէն Շմաւոն-եան տախի մէճիւր ի մէզըիւրտէ հազըր պուլունմըլ-լար տըր: — Պէյրութ գօլէճինին րէ'իօի Տօգ. Պիւս պու' հաֆթա ձիւմ'ա կիւնիւ մահալը մէ'-մուրիյէթինէ կիթմէք իւզրէ չէհրիմիզտէն հա-րաքէթ էթմիլ տիր: — Կէչէն ձիւմ'ա էրթէօի կիւնիւ 'Այնթապտաքի Ամէրիգան զըզլար մէքթէ-պի քեամիլէն միւնթէրիգ օլմուլ տըր: Սէպէպի մա'լիւմ տէյլ տիր: ճան դայ'աթը եօգ ար: Պինա սիկուրթալը իտի: Մէզըիւր պինանն նըսֆը պունտան 17 սէնէ էվվէ միւնթէրիգ օլարագ միւ-ճէտտէտէն ինչա օլունմըլ իտի: — Կէլէճէք հաֆ-թանն ձիւմ'ա կիւնիւ (Մարտ 2) 'Այնթապըն Փրօ. չօպանլարընտան Վեր. Դարա Գրիգոր Յա-րութիւնեանն չօպան թագաւի օլունմաօրըն 50նճի րէ'օ ի սէնէ ի տէվրիյէօի տիր: Բապպ իս-թէրսէ, 'Այնթապըն Ինճիլի քիլիսէլէրի էրթէօի Կիրակի կիւնիւնտէ պուլ վագը'անն զիքրինէ պիր բուհանի խըտմէթ ինրա էտէճէք տիրէր: — Պանտըրմատաքի Կիրակի մէքթէպ չակիրտէրի Ուրֆատա պուլուննան ա'մալար մէքթէպի իչիւն 90 զըլ. ճէմ' էտիպ իրօալ էթմիլ տիրէր: — Եա-լօվա գուրպինտէքի Գըլըճ քէօյիւնտէն 3 օա'աթ պուլ'ա մէսաֆէտէ միւթէմէքքին Գարցիլի Պալա-պանեան պիրատէրիյին խանէլէրի մահ'ը հալըն 15ինտէ միւնթէրիգ օլարագ, քէօյիւնտէրմէք ի-չիւն էտիլէն օայ' ու դայրէթէ բաղմէն ճիւմլէ մէֆրուշաթլարը վէ խանէ տէրօնինտէ պուլուն-նան պիւթիւն էչեալէրի զայ' օլմուլ, վէ իսթի-յար վալիտէլէրի տէ ֆիրար էտէմէլէրէք ալէվէր իչինտէ գալմըլ տըր: Էրթէօի կիւն գարիյէ էհալիօի հարիզգէտէ ա'լիլէլէրէ 1,500 զըլ. ի'անէ կէօնտէր-միլ տիրէր:

Հայ Լոս. ճէմ'ալը. Դարօտա տախի մէքթէպ-լէրին վէ քիլիսէ էմլաքընն ի'ատէօի րէօմի ինրա

էտիլմիլ տիր: — Եագընլարտա Երուսաղէմ փաթ-րիզի վէքիլի ինթիխապ էտիլէճէք տիր, վէ պուլուն իչիւն վանքտա պուլուննան էն միւսինն եպիս. նամ-գէտ ատտ օլունտըղընտան, Տ. Գէորգ եպիս. Ե-րէցեանն Ռումանիա առաջնորդընը զապուլ էթմէյիպ, Երուսաղէմէ կիթմէօի թալէպ էտիլմէք-տէտիր: — Գէմիլէրի Իզմիտ մէզարիթանընտան Մաճարիթանա նազլ էտիլէն Ռագօցցի պէյիյին պէօ-յիւքպիր րէօմի Ավսթրիա թէֆարէթխանէօինէ իր-օալ էտիլմիլ օլուպ, օրատան տախի փաթրիգխանէլէ կէօնտէրիլէրէք, անն Իզմիտ մէրխաօախանէօի-նէ իրօալ էտիլմէօի թալէպ էտիլմիլ տիր: — Թիֆ-լիստէ Մանթալեան թիճարէթ մէքթէպինին րէօմի քիւլատոր պուլ եագընտա ինրա էտիլմիլ տիր: — Արմալ Դպրեվանքընն 4 օարկաւազլարը Մեծ-պանքտա Տէրիօա'ատէթէ կէլիպ, Ս. Փաթրիգտէն վաղապետական գաւազան թալմագա միւսա'ա-տէ ալաճազլար տըր: — Պունտան 30 սէնէ էվվէ Պուքրէչէ կիթմիլ օլան ֆագիր պիր Կիրիւնլիւ եագընտա վէֆաթ էթմիլ օլուպ, 1,500 Յրանօրգ լիրաւը երվէթ պրագմըլ, վէ պունտան 3,000 Ֆր. Ազգ. Հիւանդանոցա, վէ 1,000 Ֆրնգ. Պաքրէչին էրմ. քիլիսէօինէ վաօիյէթ էթմիլ տիր: — Իզմիր խաթթախանէսինին 1903-1904 սէնէլէրի զարֆըն-տա իրօտը 458,730 զըլ. օլմուլ օլուպ, միւս-տէթ ի մէզըիւրէ զարֆընտա 37,289 զըլ. աչըը պուլունմըլ տըր: Պու իքի սէնէ զարֆընտա 1,545 խաթթայա պաղըլմըլ օլուպ, պունլարըն 130ը էօլմիլ տիր:

Րօմ ճէմ'ալը. Միւթէվէֆիա Սինիօս օղլուն-նըն վաօիյէթնամէօինի թաստիգ էթմէք իչիւն փաթ-րիգխանէ 1,000 լիրա մէսարիֆ փարաւը թալէպ էթմէյէ գարար վէրմիլ տիր: — 1903տէ Տէրիօա-ա'ատէթ տա'րէսինտէքի Րօմ մէքթէպլէրինին 'ա-տէտի 72 օլուպ, պունլարտա 405 մու'ալլիմ վէ մու'ալլիմ վէ 13,217 չակիրտ պուլունմագտա տըր: — Սէնէ ի մէզըիւրէ գարֆընտա փաթրիգ-խանէ մէքթէպլէր վէ չան գուլլէլէրի ինչաօր ի-չիւն 46 ֆէրման իսթիհալ էյլէմիլ տիր: — Ան-թաքիա փաթրիգիլինէ մուլագգաթէն թարա-պուսը Շամ մէթրօպօլիտի թա'եին էտիլմիլ տիր:

ՕԱՐՐԱՅԻՑԻ	Է՝Համ Է Միւլգէտէլէ	Լ. 0. 102 25	
Շարք Տէմիր Եօլա Թահիլաթը		Յընգ. 140 75	
Ա. Գրէտի Յօնիյէ Էփիպիլէն		" 329	
Բ. " " "		" 271 50	
Պանգ Նաթիօնալ աք կրէն		" 434	
Մէքիւնիյէ	ԴԷՂ. 408 02	Գրիմիյ	ԴԷՂ. 50 30
Մէթալէք	" 402 20	Լիւր-Ինէլիյ	" 109 39
Կիւմիւլ Ուֆ-Գիլք	404 10	Կիւմիւլ մանէթ	" 67 20
Նափօլէն	ԴԷՂ. 87 19	Գա'իլէ	" 8 68

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ինկլիբերը. Կերչի եկեղի փարամէնթօնըն ըէս-
մէն քիւշատը Գրալ Էտուրտ Թարաֆընտան ան-
ճագ փաղար էրթէօի կիւնիւ իճրա օլունմը իօե
տէ, փարամէնթօնըն իւք իճթիմա՛ը կէչէն հաֆթա
Սալը կիւնիւ 'ազտ Էտիւմիշ տիր: Գանուընն ահ-
քեամընա թէվֆիզէն, մէպ'ուսան մէճլիօի ա՛զաօը
աօլգատէկեան մէճլիօի տիվանընա չըգմըշար, վէ
պաշ հաքիմ օրատա անլէրէ հէր իքի մէճլիօ ա՛զա-
լարընըն ըէօմ ի Թահլիֆլէրի (Էճմին Էթտիւրմէք)
իճրա օլունըն օլունմազ, Գրալ հազրէթլէրինն ան-
լէրի 'ազա ը իճթիմա՛ա տա՛վէթ էթմէօինն սէպէպ-
լէրի, Էանի հիւքիւմէթին Թազտիմ էթմէք նիյե-
թինտէ օլտըզը գանուըն լա՛իհալարը քէնտիլէրէ պիւ-
տիլիւճէյինի խապէր վէրմիշ տիր: Մէպ'ուսան մէճ-
լիօնէ պիր ըէ՛իս ինթիխապը մուգթաղի օլտըզըն-
տան, անլէրէ մէնուուպ օլտըզլարը մէճլիօին սալօնընա
'ալտէթլէ, մէգքիւր մէ՛մուրիյէթ իչիւն միւնսօիպ
պիր զաթ ինթիխապ էթմէլէրի, վէ էրթէօի կիւն
Թաաթիգ Էտիլմէք իւզրէ, անըն իսմինին Գրալ
հազրէթլէրինէ Թազտիմ Էտիլմէօի ինթար Էտիլ-
միշ տիր: Հաֆթանըն զըօմը միւթէպազըօը զար-
ֆընտա մէճլիօ զըօա միւտտէթլէր իչիւն 'ազա ը
իճթիմա՛ իլէ Թահլիֆ ըէօմլէրինի իճրա էյլէմի: տիր:
Ինթիխապաթըն գաթ՝ի նէթիճէօինտէ Լիպէրալլար-
տան 379, 'ամէլէ ֆըրգասընտան 51, Իրլանտալլար
ֆըրգասընտան 83, ֆըրգա ի մուխալիֆէ, Էանի
մուհաֆաղաքեարանտան 157 ա՛զա ինթիխապ օլըն-
մըշտըր: Ամէլէ վէ Իրլանտալլը ֆըրգալարա մէն-
ուուպ ազալարը տախի հաւրիյէթիլէրանտան օա-
յարագ, Թա՛յալ գապինէյէ Թարաֆտար ա՛զալարըն
մըգտարը մէճմու՛ընըն 513, վէ ֆըրգա ի մուխալի-
ֆէյէ մէնուուպ օլանլարընքինն 157 օլտըզըն պէյան
էթմէքտէ տիր: Մր. Պալֆուր իլէ Մր. Չէյմպըրլէյն
արաօընտա ճէրէյան Էտէն մուխապէրաթ պօ-
տէֆա՛ նէշը օլընմըշտըր: Մր. Պալֆուր՝ քէնտի
մէքթուպլարընտա քէնտիսինն զաննընճա, Եու-
նիլընիսթ ֆըրգասընա մէնուուպ մէպ'ուսանըն զըօմը
'ազամընըն էֆքեարընճա, ֆըրգա ի մուխալիֆէնին
տէրիւհտէ Էտէճէյի էն մուհիւմ իշ մալիյէճէ իօա-
հաթ տըր: Միւշարիլէյինի իտտի՛աօընճա, պու իօա-
հաթըն հէտէֆ ի մազուուլարը մէմալիք ի էննէպի-
յէտէքի ինկիլիզ Թիճարէթի իչիւն միւսա՛ատաթը
միւթէզապիլէ իսթիհալը, վէ ինկիլթէրա միւս-
թա՛մէրաթը իլէ տահա օըզը իթթիհատ ը թիւճճա-
րիտէն՝իպարէթ տիրլէր: Մր. Պալֆուրըն իտտի՛ա-
օընճա, իչպու մազօտէլէրին թէ՛մին ու իսթիհալը
իչիւն էննէպի մա՛մուլաթ վէ մազնու՛աթը իլէ զէ-

խա՛իրինտէն միւթէտիլ մըգտարտա կէօմրիւք ըէս-
մի ալընմաօը Էտաթէն գապիլի ի՛թիւրազ օլամազ:
Մր. Չէյմպըրլէյն ճէվապընտա տէյօր քի, «Հէր
իքիմիլին հէտէֆ ի մազուուլարընը Թա՛րիֆինիզ-
տէ պէն քեամիլէն օիզին իլէ հէմէֆքեար ըմ, վէ
զիքը Էթտիլինիզ մէպլէքի քէմալ ը մէմնուընիլէթլէ
գապուլ Էտէրիմ: Իչպու մէպլէքի Թազվիյէ, վէ պիլ
ճիւմլէ Եունիլընիսթ օւսուլ վէ գա՛իտէլէրինի միւ-
տաֆա՛ա իչիւն սիզէ իֆա Էտէպիլէճէյիմ հէր կէօ-
նէ խըտմէթլէրի հէր զէման իֆայա հազըր վէ ա-
մատէ իմա Պու ֆըրգանըն կէչէն ֆէնճէնպիհ
կիւնիւ 'ազա օլունան պիր իճթիմա՛ընտա Լօրտ-
լար մէճլիօի ա՛զաօընտան պիր զըօմը, վէ տաղը-
մըշ վէ Էնի թօփլանմըշ մէպ'ուսան մէճլիօինէ
մէնուուպ խալը զէվաթ հազըր պուլունուպ, Մր.
Պալֆուր լէհինտէ պիր իւմն ու ի՛թիմաթ ընի վէր-
միլլէր իօե տէ, Տէվընշիւր տուգաօը քէնտիօի իլէ
օէրպէօթ Թիճարէթ Թարաֆտարլարընըն Էննէ Էվ-
վէլէրի կիպի միւսթաղիլէն հաթէքէթ Էտէճէքլէրինի
պիլտիւրմիշ տիր: —Թա՛յալ ինկիլթէրանըն ճէնուպ
Թարաֆընտաքի պալլընա շմէնտըֆէր գու՛մփան-
Էալարընըն 12սինին ըափօթլարընըն պիր իճմա-
լընը վէրմէքտէ տիր: Իչպու իճմալա կէօրէ, 1905
օէնէսինն սօն ալթը այը զարֆընտա պու իօլա-
րըն հաթըլաթ ը 'ուճուճիյէսի 43,870,000 ինկիլիզ
լիւրաօը օլմուշ, վէ մէսարիֆաթ թէնզիլ օլուն-
տըգտան օսնրա, 17,265,000 ինկ. լիւրաօը հաթը-
լաթ ը օաֆիյէ գալմըշ տըր քի, պու Էվվէլէրի ալթը
այա նիսպէթէն, 0/0 4 թէգալիւտ տէմէք տիր:
—Տիկէր պէօյիւք պիր կէմի ինշա՛աթը չիլքէթի
տախի տէօթկեանլարընը Լօնտրատան Կլաօկօյա
նազլ էյլէմիշ տիր: Լօնտրատա Էլիէվմ անճագ ի-
քի պէօյիւք սէֆինէ ինշա՛աթը չիլքէթի գալմըշ
տըր: Սա՛իւր ինշա՛աթ ը պահիլէ չիլքէթլէրինն
նազլ ը մէքեան էթմէլէրինէ պա՛իս օլան սէպէպ-
լէր՝ Թէմզ նէհրի պօյուընտաքի արազինին զայլէթ
պէհալը օլմաօը, օ Թարաֆ իշճիլէրին ալմազտա օլ-
տըզլարը Էիւքսէք իւճրէթ վէ ալընմազտա օլան
ֆահիշ վէրկիլէր տիր: —Փրէն Է ֆրէնէօ Տը
Կալ Հայտարապատը զիյարէթ Էտէրէք, Հինտի-
թանտաքի օէյեհանթլարընը խիթամա էրտիւմիշ-
լէր տիր: Հայտարապատ հաքիմի Նիզամ՝ Հին-
տիսթան մէմլէքէթլէրի իչինտէ էն զէնկինի, էն
պէօյիւլիւ վէ Էհալիօի էն չօգ օլան մէմլէքէթին
հաքիմի սըֆէթիլլէ Հինտիսթանըն էն մէշհուր հա-
քիմի տիր: Միւշարիլէյինի գալէմուրի հիւքիւմէ-
թինն մէօահէ ի օաթհիյէօի ինկիլթէրա, Ուէյլզ
վէ Իօզօլիա մէճմու՛ը մէսահէ ի օաթհիյէօինէ
միւսալի օլուպ, 12 միլեօն նուֆուս ը Էհալիօի
վար տըր:

Էլ ճիշդէն գնահատենք ։ Պաշտօնփէրանս զաթէն
պիր այտան պէրոս տէվամ էթմէքտէ օլուպ, զան-
նըմըզնա, չօզլար իշիւն անըն իճրա՞թը քայքի թէ-
համիւկիւկիւտազ պիր հալէ կէլմիշ տիր ։ Միւզա-
քէրաթը «իւրիւնճէմէտէ պրազան շէյ» Յրանսա
իւէ Ալմանիա արասընտաքի բէգապէթ-ի «իյասիյէ
օլաղը ճիւմէնճէ մա՛լիւմ պիր քէյֆիյէթ տիր,
զիրա պու բէգապէթ օլմասա իտի, գօնֆէրանս
քէնտի իշինի շիմտիյէ գատար չօգտան պիթիր-
միշ օլուր իտի ։ Շիմտիյէ գատար էլ ճէզիրէ գօն-
ֆէրանսընըն մազաբրէրաթընը թաշա մուխապի-
րի շէյլէնճէ իճմալ էտիյօր ։ Քրաշազ էտիհա վէ մու-
հիմմաթ թիճարէթիինին մէն՛իւն մախսուս գաւա՛րտ
մէճիւնճէ գապուլ, վէ Ռաս հաքիմի թարաֆընտան
թաստիգ էտիլմիշ տիր ։ Կէօմրիւք բէգմէրինի
արթաղըմազ վէ պա՛զը եէնի վէրկիւէր իհտաս
էթմէք աւարէթիյէ վարիտաթըն թէզեխտինէ
մախսուս թէտապիին քայքի հէփիսի գապուլ
էտիլմիշ օլուպ, տահա մուհիմմ օլանլարը թաս-
տիգ էտիլմէք իւզրէ, զաթէն Յաս հաքիմինէ կէօն-
տէրիլմիշէր տիր ։ Րուսուսաթ վէրկիւէրինին
թահօրի էնասընտա հիւլէ վէ տէօիսէլէրին մէն՛ի-
նէ մախսուս գաւա՛րտ վէ նիզամաթ՝ պիր գաշ
թէֆէրիւաթը միւսթէսնա օլարազ ճիւմէթէն
գապուլ օլունմուշլար տըր ։ Ստի պանգա մու՛ա-
մէլաթընը իճրա էտէնճէք, պանգնօթլար չըգարա-
ճազ, սիքքէլէր քէտէնճէք, վէ Յաս վէսա՛րի ի թէ-
տափիւկէօրինի իօլահ էտէնճէք պիր տէվլէթ՝ պան-
գասընըն թէ՛սիսինէ ՛ա՛րտ թէրթիպ վէ փլան
՛արզ ա թագտիմ իշիւն քայքի հազըր տըր ։ Ու-
մուրը նաֆի՛այա ՛ա՛րտ իմթիյազաթըն պիլա
ֆարգ պիլ ճիւմէն ազվամա վէրիլմէսի խուսուսըն-
տա իիթիլաֆը էֆէքտար զուհուր էտէնճէյինէ պիր
թէհիլէն եօզ տըր ։ Կէրիտէ փօրի թէշքիլաթը
մէս՛էլէսի գալըր քի, պունա տա՛իր Ալմանիա իւէ
Յրանսա արասընտա միւզաքէրաթը խուսուսիյէ
իճրա օլունմագտա տըր ։ Զանն օլունտըղընա կէօ-
րէ, պու խուսուստա հալա անլէր պիրի պիրլէ-
րինտէն խայլըճա պա՛րտ պուլունմագտա օլուպ,
անլէր արասընտա շայանը գապուլ պիր ի՛թիլաֆ
հուսուլէ կէթիրիլպ կէթիրիլէմէյնճէյի հալա մէշ-
քիւք տիր ։ Ալմանիա՝ փօլիսլէրին՝ ելէրիլէրտէն
թէշքիլ, վէ Յաս հաքիմինին ինթիլապ էտէնճէյի
էննէպի զապիթան թարաֆընտան թա՛լիւմ օլունմա-
սընը, վէ պունլարըն հէփիսինին ուֆազ պիթարաֆ
տէվլէթլէրտէն պիրինին թահթը նաղարէթ վէ
միւրագապէսինտէ պուլունմասընը թէքլիֆ էթմիշ
տիր ։ Պու թէքլիֆ քա՛րտ տէվլէթլէրտէն հիշ պի-
րիսինճէ մագպուլ տէյիլ տիր ։ Ամէրիգա բէ՛րի

հիւընամէթի Մր. Բօզվէլթ Բոստիա վէ Ճափօնիա արաաընտա էթմիչ օլտըզը կիպի Ալմանիա իլէ Յրանսա արաաընտա տախի ի՞թիւաֆ. հասըլ էթ. մէք իւզրէ, վէսաթէթ իճրա էտէպիլիր իսէ տէ, պոննա մէյտանտա պիր 'սյամէթ եօգ տրր:

ՄԻՆԻՍԿԷՐԷՆ. Մաճարիթան մէպուտան մէճիւ-
տի Փաղար էրթէտի կիւնիւ տաղըտըլմըշ տըր: —
Ֆրանսա եէնի րէ"իտի հիւքիւմէթի Մ. Յալիէր
կէչէն Փաղար կիւնիւ րէսմէն մէվզը"ի հիւքիւմէ-
թէ կէչմիշ տիր: Չարչէնպիհ կիւնիւ Րուսիա սէ-
ֆիրի Մ. Լուպէյի զիյարէթլէ մէ"մուրիյէթիւտէն
ինֆիթալը միւննաթէպէթիյէ Չար հազրէթլէրինի
հիթիյաթ ը տօթմանէ ի շախտիյէ"ինի պէյան, վէ
մուրասա" Սէնթ Անտրէ նիշանընը թէտիւմ էյլէ-
միշ տիր: Ճիւմ'ա կիւնիւ Մ. Լուպէ" սօն տէֆ'ա
օլարագ մէճլիտի վիւքէլայա րիյասէթ էտիպ, Մ.
Րուվիյէ իլէ րէֆիզլէրինէ ճէմի'ի աշվալտա քէն.
տիտինէ իֆա էթմիշ օլտըզարը մու'ալէնաթտան
տօլարը 'արզը թէչէքքիւր, վէ դապիւնէնին Ֆրանս-
սանըն մէնաֆի'ի իչիւն մէ"մուրիյէթլէրինտէ գո-
լաճաղարընա պէյան ը իւմիտ էթմիշ տիր: Մ.
Րուվիէ ճէվապընտա Մ. Լուպէնին իտարէսինին
թէ"սիրաթը չաֆիչէսինտէն պահօլէ միւշարիլէյհի
վաթանտալարընըն մուհապպէթինի վէ էնէպի
հիւքիւմէթլէրին հիւրմէթ վէ րի'այէթլէրինի իհ-
րագ էթտիյինի պէյան էթմիշ տիր: Ճիւմ'ա էր-
թէտի կիւնիւ Մ. Լուպէ հէյ"էթ ի սիւֆէրայը հու-
զուրընա դապուլ էտիէք, անլէրէ րէսմ ի վէտալ
իֆա էյլէմիշ տիր: Փաղար կիւնիւ էլիզէ օէրայըն-
տա խալէֆինի իսթիգպալ իլէ, Ֆրանսանըն պիւ-
ճիւմէ տէվլէթլէր իլէ միւննաթէպաթ ը հասանէտէ
պուլունտըղընը պէյան էյլէմիշ տիր: Րէ"իտի ճէ-
սիտ Մ. Յալիէր օէլէֆինին մէօլէք ի հարէքէթինի
իզթիֆա էտէճէյինի պէյան էյլէմիշ տիր: — Տա-
նիմարգա գրալընըն սօն ճէնագէ ալինի ուլու քի-
լիսէտէ իճրա օլունարագ, պինլէրճէ Տանիմարգա.
լըլար քիլիսէյէ կիրիպ, միւթէվէֆֆա գրալըն սի-
մասընը պիր տէֆ'ա տահա օէյր էթմէք օտրէ-
թիյէ միւշարիլէյհ հազգընտաքի հիւրմէթ վէ մու-
հապպէթլէրինի իզհար էյլէմիշլէր տիր: Պա'տէհու
գրալ Ֆրէտէրիգ իլէ խանէտան ը գրալինին օա'իր
ա'զասը քիլիսէյէ կիրմիշլէր վէ գրաա պիր վէտա
տոււ'աթը 'արզ օլունմըշ տըր: Ճիւմ'ա կիւնիւ
րիլէյհին ճէսէտի փայիթախթտան 20 միլ ուղագտա
միւշապուլունան Րօզքիլտէ նագլ էտիլմիշ, վէ սօն
ճէնագէ ալին օւ մէրաօիմի Փաղար կիւնիւ մահալը
մէգքիւրաէ իճրա օլունմուշ տըր:

ԽՍԹԱՆԴՈԼՏԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՏԱՆԻԱՆ ՄԱԹՊԱՐԱՍԵՆԱ ԹԱՊ՝ ՕԼՈՒՆԵԼԸ
Ֆինանսները Եօզուդը Ամերիկան խան